

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

Igelitkové pivo

Arabské vydání Babičky
Boženy Němcové

Smutná zpráva z Prahy 6

Obsah:

Zápis do třídní knihy

Jakub Šofar: **Bloudění hvozdy všemi** (4)

Jiří T. Král: **Královiny** (8)

Zdeněk Mitáček: **Podél trati** (10)

Kontrola nepřítomnosti

Mikko Rimminen: **Igelitkové pivo** (14)

Hlášení školního rozhlasu

Michal Šanda: **Rozhovory. Bohumil Nuska** (22)

Jakub mladší: **Zaslechnuto při čekání u záchodu v kině** (24)

Karel Paulík: **Arabské vydání Babičky Boženy Němcové. Poslední křížácká prohra...** (25)

Kontrola seřiznutí kříd

Michal Šanda: **Z antikvariátních banánovek – Katastrofa v Pašmanském průlivu** (28)

Dořešení neomluvených hodin z minulého školního roku

Smutná zpráva z Prahy 6 (34)

Fasování sešitů

Štefan Švec: **Čtení pro nečtenáře** (36)

Jakub Šofar: **Hirundo rustica čili vlaštovka obecná** (48)

Rachel Epstein: **Příběhy z bezprostředního (Ne)Skutečna V.** (54)

**SYSTEM NAVIGACE:
KLEPNĚTE!**

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Na titulní stránce: foto Michal Šanda, k článku na str. 34

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 9, ročník 11. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Zástupce šéfredaktora: Štěpán Kučera. Redakce: Václav Dvořák, Martin Groman, Kateřina Komorádová, Michal Šanda, Jakub Šofar, Petr Štengl, Martin Vokurka, Pavel Voňka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Vystavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky a Nadace Český literární fond. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

Literární zádrhel

Vladimír Křivánek

III.

Jako leklé ryby
plavou ledy v řece.
Všechno, co pomíjí,
líně voda nese.

Chvilé tiše plynou
pod tím pražským mostem.
Ty s jiným, já s jinou
se dnes líbat budem.

(2003)

LVI

S jiným se líbáš, s jiným jsi.
A já se trápím jako v mládí,
když jsem měl rozkousané rty
od dívek jen ve vášni stálých.

(2008)

Komentář k básním

Básník nám předvádí nejednu strážku:
zas další ženština, zas další báseň...

Karl Thurgau von Jabkowicz

Tak už

vám to skončilo, parchanti, co? Ta flákárna po hospodách nebo po lavičkách, kde jste pili levný chlasty, pokud ne něco horšího! A vyvětrejte si tady, je tu smrada jako ve vopičárně! A žádný levárny, jasno? Ode dneška se jede hned navostro, ale že jsem uznalej, tak budete mít ke studiu míň stránek. Já dycky na poradě říkám, neblbněte, nedávejte jim tolik stránek, dyť si z toho nic nezapamatujou. Radši míň. Raději vědět míň dobře než hodně úplně špatně. Nejhorší je mít povědomí. Povědomí o něčem je jako chleba na sucho bez soli. To si pak můžete žmoulat až do večera a skutek utek.

Přibyl někdo? Nebo snad nás někdo opustil? Stará sestava, samý vyhlášený firmy. Ale já jsem na vás připravenej, já jsem trénoval celý prázdniny. Ukázal bych vám nějaký sval, ale nechci, aby na mě pak přijela zásahová jednotka, že jsem tenhleten pederast. To by se vám líbilo, vidět mě v klepetech.

Tak tohle si nastudujte, fakt toho není moc, a příště si to normálně prosívištíme. Ať mám nějaký známky už od začátku. Aspoň si budete mít co zlepšovat. Nebo zhoršovat. Tak jo. Okno už můžeš, ty filištine, zavřít, to mně zase tolik neplatí za tyhle galeje, abych tady chytil nějakou oros nosu. A teď padejte, potřebuju si nalinkovat sešity.

P. S.: A běžte do kina na poslední flák od bratrů Coenů, Seriozní muž se to jmenuje. Moc pěkná prácička. Když si o tom někdo napíše referát, dostane ode mě bodíček do celkového losování.

Jakub Šofar

Z
ápis
do
třídní
knihyBloudění
hvozdý
všemi
(9)

*Z*rovna v téhle chvíli bojují o mediální prvenství v našem pupku světa Jiří Kajínek a Tomio Okamura. Zatím vyhrává na body Kajínek, taky má mnohem větší profil na Wikipedii. Ale na Okamuru by měl vsadit ten, kdo nehledá okamžité efekty a počká si. A kdo si počká, ten se dočká. Už teď se z něj stal expert na turistiku a další s ním související obory podnikání. Jeho penetrace do mediálního obrazu není dána jen jeho pozicí mluvčího Asociace českých cestovních kancelářů a agentur. Proti slovanickým ksichtům přináší úlevnou změnu, a tu když bude dobře dojit (a nepředojí ji), tak mu to bude přinášet jenom benefity. Dokonce se nebojím domýšlet, že jednou skočí do zarostlého českého politického rybníčku, řádně vyleká tlusté a unavené kapry a trochu to tam provětrá, aby se dařilo víc orobinci. Kdežto Kajínek nikdy nepřekročí hranice jánošíkovství, ani se k nim nedostane. Jeho sláva má limity, protože se na ní už teď živí desítky osob. A každý potravní řetězec, který nemá vydatný a stabilní zdroj, zdegeneruje a zanikne.

Ale pojďme dál, ať nezabloudíme.

Žvejčám u Číňanů v Karmelitské. Dvakrát do týdne sem zajdu. Kromě turistických výsadek se většinou všichni známe. Někdo si bere jídlo s sebou, někdo obsadí jedno z osmi míst a čeká, až mu obsluha donese porci. Jak z Malostranských povídek.

Přichází vysoká žena a čte si pomalu nabídku, která je i vyfocena na tabuli nad pultem. Čte si minutu. Čte si pět minut. Čte si deset minut. Pak řekne číslo. Patří mezi nás a my bychom bez tohoto rituálu byli nesví. Číňanka by si nedovolila zkazit to celé tím, že by se zeptala: Tak jako vždycky? Pokaždé vždycky dokola. Desetiminutová příprava a pak znovu do toho stejného. Jako kdyby testovala, zda opravdu platí, že nikdy nevstoupíš do stejné řeky. Třeba se jí jednou povede nasadit dialektice nelsona a přeprat ji díky objednávaní si stále stejného jídla. Vždycky když si objedná to stejné, tak mně spadne kámen ze srdce. Aspoň tohle se nemění, tady je jistota, další den k dobru, ještě nás nedostali.

Žvejčám u Číňanů v Karmelitské. Jak z Malostranských povídek.

Ale pojďme dál, ať nezabloudíme.

Člověk už by se bál, že opravdoví rekordmani vymřeli. Nemyslím tím samozřejmě bláznivé sportovce nebo ty, kteří snědí za hodinu 67 syrových vajec a při tom vykrkají abecedu pozadu. Myslím tím naopak

04

metropraha

www.metro.cz
PONDĚLÍ, 23. SRPNA 2010

Šutka hlásí dostavbu. Zase

♦ Plavecký areál má otevřít příští rok ♦ Městu ale chybí část peněz

Šutka brzy oslaví čtvrt století od začátku svého vzniku. Otázkou je, jestli se práce na plaveckém stadionu trvající už 23 let opravdu povede dotáhnout do konce.

„S dostavbou se začne v nejbližších dnech,” řekl vedoucí odboru výstavby v Praze 8 Josef Gorčík. „Areál

nanci a stavba musela být zastavena. Tentokrát však s dokončením počítá a chce dokonce bezprostředně po dostavbě Šutky započít druhou etapu, která by měla celý areál ještě rozšířit.

Šutka tak nabídne nejen padesát metrů dlouhý krytý bazén se zázemím. Lidé by

opravdové geroje. Tisk přinesl zprávu, že nějaký rubáč na Ukrajině (šachta Novodzeržinskaja) překonal konečně rekord legendárního úderníka Alexeje Stachanova. Za směnu vyrubal ruční sbíječkou 170 tun uhlí. To by byl blbej, aby přenechal práci strojům!

Přesně na tohle čekal celý svět. Já tedy rozhodně ano. Kam se na to hrabe přeskocení Beamonova rekordu 890 cm ve skoku do dálky. Pche, proč by vůbec měl člověk skákat do dálky, copak je klokan? Je to každopádně hozená rukavice. Teď jde o to, kdo ji zvedne. Pevně věřím, že se najde nějaký pražský taxikář, který bude najednou řídit tři taxíky. Jeden přitom pojedou do Bohnic, druhý do Modřan a třetí na letiště. Nevím, jak to udělá, ale věřím tomu. Věřit, to je to, oč tu běží...

Ale pojďme dál, ať nezabloudíme.

Ať byl Egon Bondy jakkoli morálně pokřivený, v poezii byl génius. A taky viděl dopředu. To dokazuje jeho báseň *Modrý pták zemřel při pohledu na kartu*, která popisuje důsledky aféry kolem chytré čipové

karty opencard pro pražskou organizaci ODS.

Zde je historie

Modrý pták

Nevinný punčoška

Je mrtev

(povídá gipsová hlava)

Už dotrpěl

Nebylo možno se již dívat na jeho trápení

Zvrátil již nejméně pět srdcí

Teď aspoň zvrhodovatí

Teď aspoň zvrhodovatí

(Egon Bondy: *Fragmenty prvotin / 1947-1948/*).

Gipsová hlava je opravdu psána takto, s „i“.

Ale pojďme dál, ať nezabloudíme.

Týdeník Reflex má vždy na začátku čísla rubriku VY-MY, klasickou listárnu. V čísle 32/2010 se sešly ohlasy na smrt Milana Paumera. Pisatel podepsaný jako Josekar napsal: Když někdo řekne o Stalinovi, že je řezník, je to normálka. Když někdo označí za vrahou Mašiny a Paumera, je to ne-

stoudné (...). Pěkné srovnání, edukativní. Být Josekarem, odkázal bych po smrti svůj mozek nějaké vědecké instituci. Protože výzkum je třeba podporovat. Akorát až ho (ten mozek) bude nějaký patolog vytahovat, měl by pracovat s plynovou maskou. To bude ukrutná rychna!

Ale pojďme dál, ať nezabloudíme.

Vrátil jsem se z dovolené a koukám jak blázen, opět, už po stodevadesátépaté, oznamují strejci z Prahy 8, že bude dostaven areál Šutka, plavecký areál, který tomtuto konci Prahy chybí jako sůl španělským slimákům.

Když jsem v září 1989 přivedl ženu, dítě a druhé na cestě k Čimickému háji, abychom zde zapustili na mnoho let kořeny, jednu z mála radostí v tomto obludném betonovém pekle byla představa, že si každé ráno skočíme přes silnici zaplavat do bazénu, oči trochu potrápíme chemikáliemi a ladnými pohyby končetin začneme den.

Pracovní tempo na Šutce však zmizelo, pohyb veškerý žádný. Ale život jde dál, i bez ladných pohybů při kraulu. Stále však dou-

fáme, že to dobře dopadne, i když jsme se z těch míst už dávno přesunuli o kus dál. Jen aby tam měli nainstalován mechanismus na spouštění do vody pro nepohyblivé. Po svých vlastních už tam asi nedojdu...

Ale pojďme dál, ať nezabloudíme.

Kousek od Třeboně, směrem na Nové Hrady, leží vesnice Kojákovice, součást Jílovic. V bývalé škole je otevřeno Venkovské muzeum. Vstupné 30 korun.

Představuji si, že každý z vesnice dal, co měl na půdě nebo někde v šopě, od strojů po vybavení kuchyně. Druhou „červenou nití“ jsou osudy vystěhovalců z této oblasti do USA v poslední třetině 19. století, dokumentované fotografiemi, mapami a listinami. Prostě, ale výsledek je nevídaný. Absolvoval jsem téměř hodinu prohlídku s širokým záběrem do české historie a etnografie. Protože je vesnice bodem cyklistické stezky, o návštěvníky zde není nouze.

Tohle je opravdové národní muzeum, ne to Národní nad Václavským náměstím.

Ale pojďme dál, ať nezabloudíme.

Výpisek z textu *Feminismus* od J. Borélyho.

Svrženy s trůnů občanem-králem, ode dneška bez úvěru, bez divadla, ženy najednou se uviděly otrokyněmi, porobenými strohostmi materialismu, jenž jest osudně utlačovatelem slabých. Právě proto třeba sdružit jejich věc s věcí proletariátu, aby se posoudily požadavky toho, co by bylo možno nazvati „ženským socialismem“. V době, kdy peníze vykonávají moc absolutní, jenom syndikalismus mohl dáti dělnické třídě ochranu, kterou jí kdysi zajišťovaly cechy, a uchovati ji nového vasalství.

Z tvarů slov poznáte, že jde o text ne nový. Ale cosi v něm je. O tom žádná...

Ale pojďme dál, ať nezabloudíme.

Oběd s Mikem Tysonem, který navštíví naši nezajímavou končinu, bude stát minimálně 3 miliony. Korun, aby bylo jasno. K tomu ještě připočtete kuvert, dršťkovku a jedno plzeňský. Na hlavní chod už asi nezbude. Nikde ale není psáno, kolik bude stát, když si od něj budete chtít nechat nabančit. Abyste si to mohli dát do svého cévčeka. Knokautován Mikem Tysonem. V první vteřině prvního kola. To je zkušenost aspoň na vedoucího odboru. Nebo klidně na náměstka ministra.

Ale pojďme dál, ať nezabloudíme.

V Dobroníně u Jihlavy se nám zas vysypali nějakí kostlivci ze skříně. Těsně po válce pár chlápku šlo z hospody a vymrtvilo své bývalé spoluobčany německé národnosti, kteří „byli připraveni“ na odsun. Pěkně motykama a dalšími výrobními prostředky dělníků a rolníků do hlavy, jak to pak dělali kvalitněji v Kambodži (tehdy Kampučii) Rudí Khmerové. Nutno dodat, že Dobronín (a Jihlava) byla poměrně důležitá německá enkláva v západomoravské oblasti.

Evropský poslanec Jan Zahradil se k tomu vyjádřil na webu *Virtually* 22. srpna v článku *Letní záchvat vzteku*. Tvrdí zhruba, že není potřeba rozhrabávat starý hnůj, když si to Němci zasloužili, protože jsme v jejich plánech měli skončit v Patagonii, pokud ne rovnou pod drnem.

No, je to možné takto vidět. Jak praví klasik: zabili jste mi strejčka, tak dostanete po hubě. Jenže to je cesta někam mezi Rwandu a Burundi. Německé obyvatelé nezavraždil rozvášněný dav, vesnická společnost, ale pár ožralých kvazirevolucionářů, z nichž někteří se aktivovali, aby zakryli svoje protektorátní aktivity.

Jelikož jsem nedaleko odtud, vím, že o této lekci, již udatný moravský kmen uštědřil německému nacismu, se tak nějak jako vědělo, ale nikdo si raději na nic nepamatoval, někdo emigroval, jiný umřel. Klasické hovno pod postelí.

Jen je třeba ještě připomenout, že k události došlo v osvobozeném demokratickém státě, tedy těžko to nazvat ozbrojeným bojem za svobodu nebo tak nějak podobně hezky. Nazvěme to takovou zvláštní lidskou radostí z nabytí (nebo nabití) svobody.

Evropský poslanec Jan Zahradil se k tomu vyjádřil na webu *Virtually* 22. srpna v článku *Letní záchvat vzteku*. Tvrdí zhruba, že není potřeba rozhrabávat starý hnůj, když si to Němci zasloužili, protože jsme v jejich plánech měli skončit v Patagonii, pokud ne rovnou pod drnem.

No, je to možné takto vidět. Jak praví klasik: zabili jste mi strejčka, tak dostanete po hubě. Jenže to je cesta někam mezi Rwandu a Burundi. Německé oby-

vatele nezavraždil rozvášněný dav, vesnická společnost, ale pár ožralých kvazirevolucionářů, z nichž někteří se aktivovali, aby zakryli svoje protektorátní aktivity. To je u nás taková tradice, stačí se seznámit s personálním obsazením vznikající StB.

Zahradil jako vystudovaný chemik, odborník na vodu, nakonec může publikovat svůj historický pohled, o tom není sporu, ale řadí se tak v Evropském parlamentu mezi lehce či těžce fašizoidní osobu.

Ale kvůli tomu to nepíšu. Spíše mi připadá, že takto otevřený výron dokládá, že ODS si lehá na matrace a že to opravdu balí, že vyklizuje pozice a že už je jí to všechno celkem jedno.

Možná že je to nakonec dobrá zpráva.

P. S.: Jako takový pěkný punkt se k tomu hodí známé věty Mirka Očadlíka z *Našeho Rozhlasu* (15. září 1945): *Dnes není čas na Beethovena ani na Mozarta, neboť i v těchto mistrech se usadil nános německví novodobého. Musíme dříve zapo-*

menouti na vše, co s nimi bylo spojeno, na vše, k čemu byli zneužíváni, než budeme moci znovu k nim přistoupiti. Máme za ně náhradu...

Ale pojďme dál, ať nezabloudíme.

Nakonec trochu dobré poezie.

Nádherné formy Tvé...

Nádherné formy Tvé zpily mne v ráz,
v rozchvění smyslů jsem líbal jich ovál,
v loktech tvých o štěstí černé sny snoval,
šerem když jizby plál údů Tvých jas.

Vím jen, že z celé duše Tě mám rád,
žes mojí největší Láskou a slední,
vroucněji rád již chci ze dne mít ke dni,
s Tvou že jsem duší svou do skonu spjat!

Julius Poláček: Ženě a dětem (Kniha intimní lyriky). VII. vydání. Nákladem vlastním, 1941.

Jakub Šofar

Královiny

do
tříd
í
knih

Otázka dne: Kolik prasat sní jeden žid?

Jeden je stále překvapován specialitami českých restaurací. Už ho nevyvede z míry, že karbanátek z brokolice se slaninou se v jídelním lístku nachází mezi vegetariánskými pokrmy, protože „slanina přece není maso“, stále si však nezvykl na speciality židovské kuchyně: kupříkladu v pražském podniku Avion 58 nabízejí vepřovou panenku po židovsku. Škoda jen, že odvaha restaurátérů zůstává na půl cesty: jeden by si někdy rád dal hinduistický hovězí guláš či jehněčí à la Hare Krišna.

Příjemné posezení na pochodu smrti

Když se někdo do jedné věty snaží dostat co nejvíce informací, vznikají nezapomenutelné zkratky. Tak třeba v průvodci Českosaským Švýcarskem se lze dočíst: „Po chvílce obcházíme výraznou skálu s převisem (pod ním příjemné posezení), na níž je umístěna pamětní deska pochodu smrti z r. 1945.“ Je-

den si myslí, že jde o výtečnou inspiraci pro napsání nějakého průvodce pro trasách pochodů smrti: „Minete příjemné posezení, u kterého bylo ubito pět vězňů, pokračujete přes krásnou vyhlídku, z níž bylo shozeno dalších šest lidí, a cíl pochodu je u skvělé restaurace s výtečným jídlem, pod kterou se nachází masový hrob...“

Myšlení jako kýč

Martin M. Šimečka v nekrologu historika Tonyho Judta, kterého poslední dva roky paralyzovala nervová nemoc ASL, napsal: „Byl už od devadesátých let brán vážně svými zastánci i odpůrci, ale až veřejné vyrovnávání se se smrtelnou nemocí dalo jeho myšlení existenciální přesvědčivost, neboť za ně ručil vědomím blížícího se konce. V dnešním světě, kde intelektuálům na Západě nehrozí nic jiného než ostuda, se Tony Judt stal důstojným následníkem svých odvážných předchůdců z minulého století, kteří za své přesvědčení často platili životem.“ Jeden je fascinován: To Judta napadla smrtelná nemoc jako odplata za jeho levicové smýšlení? A když prožíváte neodvratnost smrti, jsou vaše výroky najednou přesvědčivější, než kdybyste je formulovali v plné životní síle? Jistě, svědectví o prožívání blížícího se konce může být silné, jen Šimečka

Možná by se rádi dozvěděli, kdy byla vydána zlatá bula sicilská, učitelé jim ovšem raději třeba sdělí, že výtok z vaginy se neléčí konzumací jogurtů. Jeden se obává, že by taková informace neblaze poznamenala jeho budoucí sexuální život, zvláště pokud by se v útlém věku navíc od učitelů dozvěděl, co všechno jej může potkat: porucha erekce, rychlá ejakulace, nedosahování orgasmu, chybění ejakulace...

ale může onu existenciální přesvědčivost vztahovat třeba k Judtovým výrokům o politickém selhání současného amerického prezidenta. Napříště by zřejmě u některých knih měla být poznámka, že autor v době psaní umíral, abychom mohli ocenit jejich mimořádnou přesvědčivost. Nebo by Šimečka měl raději začít vyrábět zahradní trpaslíky – právě mezi kýče totiž patří i jeho tvrzení.

kariéry upije k smrti, šlo by o setsakra banální příběh. Když se však v alkoholu utopí takový bojovník, to už jednoho naplní obdivem k silné vůli.

Výzva školákům: Svěřte se svému učiteli, zda jste už onanovali

Otázka dne: Jak silná vůle je potřeba k alkoholismu?

Jeden je rád, že konečně ví, co dokáže silná vůle. Osvětlil mu to syn bývalého cyklokrosaře Radomíra Šimůnka, deníku Blesk sdělil, proč jeho otec pil tak, že nakonec zemřel na cirhózu jater: „Víme, že měl problém. Jenomže tak to bylo se vším! Když ho bolel zub, než došel k doktorovi, byla to velice dlouhá cesta! On měl tu obrovskou vnitřní sílu s tím bojovat.“ Kdyby býval byl Šimůnek slabá povaha, která se prostě kvůli konci

Jeden je rád, že dnes nemusí chodit do základní školy. V minulosti se sice musel se svými spolužáky biflovat nenáviděnou matematiku a data z historie, to ale není nic proti tomu, čím by se podle návrhu příručky sexuální výchovy měli zabývat dnešní žáci. Možná by se rádi dozvěděli, kdy byla vydána zlatá bula sicilská, učitelé jim ovšem raději třeba sdělí, že výtok z vaginy se neléčí konzumací jogurtů. Jeden se obává, že by taková informace neblaze poznamenala jeho budoucí sexuální život, zvláště pokud by se v útlém věku navíc od učitelů dozvěděl, co všechno jej může potkat: porucha erekce, rychlá ejakulace, nedosahování orgasmu, chybění ejakulace... A pokud by podle příručky musel hrát

hru zvanou „Kompot“, při níž si vyměňují místa na židlích třeba všechny ty, které už měly menstruaci, nebo ti, kteří už někdy onanovali, či ti, kterým roste ochlupení, jistě by mu to znemožnilo kontakt s druhým pohlavím na celá dlouhá léta. Ale co my víme, třeba nová příručka chce traumatizovat děti úmyslně: pokud se v budoucnu zřeknou sexu, budou mít více času na budování kapitalismu.

Miláčku, čekám plod

Dialog ze seriálu: „Miláčku, čekám dítě, necháme si ho?“ – „Ale jistě.“ – „Já jsem tak šťastná.“ Jeden to sdělení trochu nechápe. Pokud nás zastánci potratů přesvědčují, že do toho či onoho týdne o žádné dítě nejde, tak proč o tom ženy takto mluví? Nejde o určité přiznání, že v břiše nosí dítě a že se prostě rozhodne, zda jej odkrouhne, či nikoliv? Abychom už jednou provždy zamezili nedorozuměním, měl by onen dialog v současném newspeaku znít takto: „Miláčku, mám v břiše plod, necháme si ho?“ – „Ale jistě.“ – „Já jsem tak šťastná, že čekám dítě.“

Z
ápis
do
třídní
knihy

Podél

Literáti a ČT

Když se pořád všechno tak mění, je každý den příležitost každý den pojmout jako děj postavený na hlouběji probíhajícím ději celého týdne, celého měsíce, roku, celého života.

Nakonec je mi nejlépe mezi umělci, stačí si pustit nějaký dokument v TV, umělcům je také nejlépe v TV, protože tam se mohou vyjadřovat po svém, hovořit ke svému neviditelnému ideálnímu partnerovi, čtenáři. Viděl jsem v létě pár pořadů s literáty na ČT a musím říci, že tyto dokumenty narušují běžný kód televizní tvorby jako duševního analgetika. Zase se o tom bude hovořit, o zrušení České televize, o potřebě toto médium ko-

mercializovat, jsem o tom přesvědčen. Přitom právě prostor, který ta televize občas má pro literaturu, je jedním z důkazů svědčících pro její potřebnost. Na komerční televizi jsem nikdy žádného českého spisovatele hovořit neviděl, tedy ne z ranku těch, které uznávám. Je televize pouze další firmou na peníze? Pro zastánce komercializace bezpochyby ano. Je posláním spisovatele vydělávat peníze? Pro tyto lidi bezpochyby ano, ale nikdo z nás neví, jakou poezii tito lidé vlastně čtou. A to je právě okamžik, jehož důležitost se stále vytrácí, přesvědčení o tom, že gramotnost je schopnost, která má i jiné vrstvy než jen bazální schopnost číst. Proč by vlastně měli být čeští literáti v televizi, ptá se takto gramotný člověk a odpovídá, pokud se na ně nikdo nedívá, tak je v tom cosi podivného, pokus o elitářství, a to není demokracie. Ano, snad, možná skutečně ne, ale je to chyba demokracie a liberálů, že jim početnost diváctva nahrazuje všechno ostatní. Lidé nejsou žulové kostky, každý je jiný, mají různé vrstvy a jednou z nich je i to, že každý patří do jiné národní kultury, což právě dělá svět pestrým.

trati

Druhá z těch povídek popisuje imaginární setkání osobností naší doby kdysi v minulosti, na mejdanu v období kolem listopadové revoluce, srovnává tehdejší představy a ideály s dnešní realitou. Ta Kozelkovi připomíná normalizaci, proč ne, normalizace přece byla postavena na podsunutí obecně přijatelného mase skrze nová média, kterými tehdy byl rozhlas a ještě více právě TV. Tam kdesi na konci normalizace jsem viděl Chytilové Panelstory, ve vesnickém kině, které vedli moji vrstevníci a oni to měli za hloupost, ten film jim nedával žádný smysl, nedokoukali ho.

Dnes se to moc nenosí, díky tomu se v televizích rozvíjí stejnost, vzduchem letí programy pro celý svět, jenže co naplat, Přátelé s Emanuelou oslovují jinou vrstvu osobnosti než dokument s Jáchymem Topolem a nakladatelem Horáčkem. Každý divák by v tomto přirovnání byl jako kopec či návrší, kde literární pořad oslovuje jaksi vyšší vrstevnice než program složený z nekonečných epizod hypototických Profesionálů. Pro ty nejbanálnější pořady má „buňky“ skoro každý, zatímco dokumenty o literatuře je schopen vyhledávat skutečně jen menší počet diváků. Je zajímavé sledovat ty, kterým to vadí.

Možná by tedy mohli na ČT pouštět i dokumenty o literatuře zahraniční, ačkoli

by se na ně dívalo ještě méně lidí než na ty o našich spisovatelích.

Bez adresy

Dva týdny v Bílých Karpatech, bezcílné putování, bez literatury, přímo za nosem. Setkání s překladatelem Jakubem Grombířem u vína ve Vracově, s fotografem Dušanem Tománkem na terase zlínského mrakodrapu. Předtím Praha a Milan Kozelka, knížka Bez adresy, s deštěm v patách – Egoniášovo proroctví, kterou vydal Petřínský samizdat, Praha 2009, necelých šedesát stránek textu, jen taková brožurka obsahující dvě povídky s upomínkou sixties. Druhá z těch povídek popisuje imaginární setkání osobností naší doby kdysi v minulosti, na mejdanu v období kolem listopadové revoluce, srovnává tehdejší představy

Můžeme se stavět za to minimum, které pro hlubší věci v masových médiích ještě zbylo, a vzájemně se podporovat. Jenom nevím, jestli je právě Kozelka podobného názoru, neboť se ve své první povídce, *Bez adresy*, s deštěm v patách, hlásí spíše k anarchii, což mi přijde pasé.

Strhávat svět do anarchie je posláním, které snad mohlo být romantickým ideálem v už zmíněné éře sixties... Má totiž jednu vadu, že právě s anarchií nelze žádnou podstatnější vzájemnost spojit ani omylem. Kozelka v té povídce rovněž popisuje okamžiky svých performancí, z doby, kdy se vrátil z komunistického vězení, kdy se musel brodit v horských řekách proti mrazivému proudu, aby se odpoutal od křivdy, která se mu stala.

a ideály s dnešní realitou. Ta Kozelkovi připomíná normalizaci, proč ne, normalizace přece byla postavena na podnutí obecně přijatelného mase skrze nová média, kterými tehdy byl rozhlas a ještě více právě TV. Tam kdesi na konci normalizace jsem viděl Chytilové *Panelstory*, ve vesnickém kině, které vedli moji vrstevníci a oni to měli za hloupost, ten film jim nedával žádný smysl, nedokoukali ho. V kině nás bylo jen pár, já se bavil, ostatní se nudili. Proč se Kozelka diví, že dnes je to skoro stejné? Neschopnost rozumět listopad nevyrazil. Míček je spíše na té druhé straně a Chytilová jej vrátila nechytatelnou smečí ve svém pozdějším filmu *Dědictví aneb Kurvahošigitntág*. Co na tom, že dnešek připomíná normalizaci, když víme, že normalizací není? Profánní „kultura“ teče proudem, to je stejné, jako před čtyřiceti lety, ale nikdo nám už k ní nenutí povinný rudý kečup a máme jaksí mnohem více dalších svobod. Nadvláda konzumu nakle-

pává obecnost jako libové na řízky, k potěše několika cynických obchodníků s globální „kulturou“. Ale my, co nás to zajímá, přece můžeme komunikovat jinak. Můžeme se stavět za to minimum, které pro hlubší věci v masových médiích ještě zbylo, a vzájemně se podporovat. Jenom nevím, jestli je právě Kozelka podobného názoru, neboť se ve své první povídce, *Bez adresy*, s deštěm v patách, hlásí spíše k anarchii, což mi přijde pasé. Strhávat svět do anarchie je posláním, které snad mohlo být romantickým ideálem v už zmíněné éře sixties... Má totiž jednu vadu, že právě s anarchií nelze žádnou podstatnější vzájemnost spojit ani omylem. Kozelka v té povídce rovněž popisuje okamžiky svých performancí, z doby, kdy se vrátil z komunistického vězení, kdy se musel brodit v horských řekách proti mrazivému proudu, aby se odpoutal od křivdy, která se mu stala. Ve svých textech ze zmíněné knížky se celkově spíše vrací zpět, jde po

proudu, brodí se v kalných vodách, křivdy ze své minulosti spojuje s břečkami dnešní doby. Možná kdybych byl mlád, a ještě k tomu měl utkvělou představu, že musím svinstvo světa zadržet podobně jako Čína- ni Žlutou řeku, bylo by jeho psaní vodou na můj vnitřní mlýn. Zřejmě nejsem tím čtenářem, kterému je toto psaní určeno.

Peklo severu

Vyjíždka na kole, cyklistů pomalu přibývá, poznávacím znamením je pestrý dres. Sípu kdesi na konci pelotonu, sraz je v první hospodě za městem, závodník udílí pokyny. Cyklisté posazeni k jednotlivým stolům zahradní restaurace v Koštově, teď dopoledne ještě zavřené. Od Teplic přijíždí druhá skupinka. Jsem stranou, jsem rád, že se něco děje tam, kde se s nikým neznám, a mohu se účastnit jen díky barevnému tričku, nemusím vést řeči ani pro, ani proti.

Postrádám náповědu na křižovatkách svého života, stejně jako každý, možná jsem se už dávno ztratil, na mých trasách nikdo v pestrém tričku už dávno nejel. Držím se v závěsu za posledními účastníky vyjížděky. Ostatně život je od určité chvíle víc časovka než závod se společným startem. Na pořadu je dlouhé táhlé stoupání k vyhlídce na Labe u kostela v Dubicích. Lépe řečeno k zahrádce restaurace vedle kostela v Dubicích. Restaurace a kostel zde žijí poklidně vedle sebe, opravený kostel a prosperující restaurace. Účastníci vyjížděky se drží v restauraci, na zahrádce, ale vypadá to, že je kostel neruší. Vnímají jej jako památku. Klid mé mysli narušuje nevyrovnaná návštěvnost obou míst, najíst se a napít je důležitější pro mnohem více lidí.

Věkové složení účastníků je pestré, převládají starší, nad 55 let. Přítomný závodník mluví o loňském závodě Košťovský pedál ze seriálu Peklo severu, který se letos nejede, protože ekonomická krize některé sponzory donutila odřici účast, počet závodů v seriálu byl letos celkově redukován. Účastníci vyjížděky z cykloklubů v Ústí a v Teplicích v posledních letech pomáhali s organizací závodu, stáli na křižovatkách a ukazovali závodníkům směr. Letos mají možnost pod závodnickovým vedením si trať sami projet, svým vlastním tempem.

Postrádám náповědu na křižovatkách svého života, stejně jako každý, možná jsem se už dávno ztratil, na mých trasách nikdo v pestrém tričku už dávno nejel. Držím se v závěsu za posledními účastníky vyjížděky. Ostatně život je od určité chvíle víc časovka než závod se společným startem. Na pořadu je dlouhé táhlé stoupání k vyhlídce na Labe u kostela v Dubicích.

Lépe řečeno k zahrádce restaurace vedle kostela v Dubicích. Restaurace a kostel zde žijí poklidně vedle sebe, opravený kostel a prosperující restaurace. Účastníci vyjížděky se drží v restauraci, na zahrádce, ale vypadá to, že je kostel neruší. Vnímají jej jako památku. Klid mé mysli narušuje nevyrovnaná návštěvnost obou míst, najíst se a napít je důležitější pro mnohem více lidí.

Faráři a věřící vypadávají z médií těchto dob podobně jako literáti. Nakolik jsme lidmi, jejichž vztahy jsou skutečné, a ne pouze mediální, odvozené, zprostředkované? Vidíme podstatu? Hledáme odpověď na otázku: Co to je? Co to znamená? A ne pouze propast se srázy otázek: Jak? Jaké to je? Jak to chutná? Jakou peripetii prochází ten který pád?

V Respektu nedávno vyšel článek o DNA starců, lidí, kteří se dožili devadesátky, stovky nebo ještě více let. Od většiny smrtelníků se liší tím, že jsou jednodu-

še zdraví, obvykle až do svých 80 let nepotřebují lékaře. Pár takových lidí jsem potkal při práci pečovatele na Charitě nebo nedávno v litoměřickém hospici. Člověk, kterému je osmadvadesát, a protože po smrti manželky cítí prázdnotu, pořídí si akvárium a věnuje se chovu pestrabarevných rybek. A to akvárium je lepší než většina těch, která jsem viděl. Je to jen DNA, nebo je to odměna za celý život? Dlouhý věk nemusí být demence, směšnost, utrpení, ačkoliv to na Nově vidí jinak. Starý a nový svět se v tomto liší, liší se způsobem vysvětlování objektivních faktů, liší se svým stylem a liší se v obsahu svých klišé. Věcem z reality je přikládán odlišný význam. Divák, masový divák, čtenář a posluchač bývá zpracován, aktuální pořad ho svými klišé připravuje na další díl. Nehodící se je dávno škrtnuto.

Zdeněk Mitáček

K
ontro
la
nepřít
omnosti

Mikko Rimminen
Igelitkové pivo

Mikko Rimminen se narodil roku 1975 v Helsinkách, kde v devadesátých letech minulého století absolvoval kurzy tvůrčího psaní a kde dodnes žije a tvoří. Publikovat začal jako básník, na počátku století vydal dvě básnické sbírky, přijaté velmi kladně čtenáři i kritikou, a spoluautorsky se podílel na úspěšné humoristické encyklopedii prapodivných zvířat a živočichů obývajících hovorový jazyk. Jeho románová prvotina Igelitkové pivo (orig. Pussikaljaromaani) vyšla roku 2004 a rázem se stala finskou literární událostí. Vynesla mu významnou Cenu Kaleviho Jänttiho i nominaci mezi šestici kandidátů Ceny Finlandie. V roce 2007 pak vydal svůj zatím druhý, rovněž úspěšný román Poleno (orig. Pölkky), ve kterém se opět vrátil do prostředí hlavního města, ale soustředil se především na vnitřní prožitky osamělého hlavního hrdiny. V současné době vede kurzy tvůrčího psaní v Helsinkách a příležitostně pracuje jako nakladatelský redaktor.

Měli sme rezervovanej stůl od šestnácti hodin,“ řekl Henninen do okénka kiosku a věrohodně mrknul na zápěstí. Maršál s Blafym stáli za Henninenem a obhlíželi stolky okupované starými dědky a bimbali rukama.

Yni se podíval na své hodinky a prohlásil, že jak to vidí on, tak do čtvrté ještě něco chybí, takže nechť jsou mesjé tak laskavi a počkají si. Potom se výskavě rozesmál a přinesl zpoza kiosku tři malá štokrlátka a rozeřadil je do řady podél stěny.

„Nícméně místa na stojáka se pro takové panstvo nehodí,“ dodal.

Maršál podal Ynimu tašku piv, ať jim je pověsí na věšák, a objednal si kafe. Henninen vypadal poněkud

zmoženě, a možná proto se dokázal nezapojovat do ustavičného toku vtipných poznámek. Natolik se však odvázel, že svou chvilkovou indispozici potlačil objednávkou obloženého chlebičku s lososem, kterého si prý dá s chutí do nosu.

Blafy byl ve frontě poslední. „Pendreký na prodej, pendreký na prodej,“ omílal darebně, když přišel na řadu.

„Du si sednout,“ řekl Maršál.

„Dobrá,“ řekl Henninen a šel za ním.

Sedli si na ta štokrlata. Byla to západní strana kiosku, otvíral se tam úplně jiný úhel pohledu na okolní terén a opravdu je vždycky dobré, existuje-li nějaký úhel pohledu, třebaš i nový. Věci se samy o sobě nijak ne-

Pro tvorbu Mikka Rimminena je příznačná jakási řízená chaotičnost, barokní rozevlátost, lexikální bohatost a silné tíhnutí k vizualizaci sdělení. Ve svých prózách rozhodně nezapře básnické počátky a vynalézavě využívá svou schopnost barevného a plastického vidění. Vrchovatě tak svým čtenářům vynahrazuje fakt, že jeho prozaické texty postrádají výraznou dějovou linku.

Rimminen si rád hraje s jazykem a do svých jazykových hrátek s chutí zapojuje novotvary a oprašuje méně časté gramatické formy. Zasloužil se o renesanci mnoha archaismů, ať už znovuožíváním jejich původních významů, nebo naopak překvapivým objevováním významů nových. Bez sebemenších zábran mísí stylové roviny jak v přímé, tak v autorské řeči, s oblibou klade vedle sebe slova vypůjčená z akademického žargonu či ze slovníku distingované smetánky a hovorový jazyk okořeněný argotickým výrazivem a vulgarismy, čímž dociluje někdy komického, jindy nečekaného účinku.

Ovšem doménou Mikka Rimminena – a přinejmenším ve finském literárním kontextu bezkonkurenční – je výstižný popis městské atmosféry v nejrůznějších denních dobách, vnímavé a přesvědčivé zachycení pouličního ruchu a projevů nálad zdejších obyvatel, včetně nejroztodivnějších figurek z polosvěta i tvorů z říše zvířat.

změnily. Kolem projížděly dopravní prostředky – bicykly, skejty, modrá a červená auta a navrch také trochu sedí, nákladní auta, autobusy a pak jedno kolečkové křeslo a na nebi letadlo. Po chodníku přecházeli více či méně zlehka oděni lidé a z vetešnictví vycházeli se šustivými igelitovými sáčky. Vrabčáci poskakovali mezi stoly s poněkud přehnanou nebojácností a cílevědomostí vzhledem k tomu, že ve skutečnosti všeho všudy jen poskakovali. Na druhé straně ulice ve třetím patře vybombardovaně vyhlížejícího domu seděla černobílá tlustá kočka a dívala se na všechno svrchu tak klidně, že si o ní člověk musel pomyslet, že má buď železné sebevědomí, nebo aspoň nějaký bezpečnostní řetízek.

Blafy se vynořil zpoza čelní strany kiosku a vypadal spokojeně. V jedné ruce držel lahev jablečné limonády, v druhé cinkal numismatickou sbírkou drobných. Usedl na štokrálko a nasadil poněkud nuceně a možná i zoufale působící halamovský škleb jako nějaký pikareskní hrdina, jemuž zrovna uprostřed všeho naparování bylo dvanáct hodin života.

Henninen se otočil na Blafyho, chvíli čučel na jeho momentální rozpoložení a pak řekl: „Tady někdo vydělal.“

„Někdo vydělávat musí.“

„Ta zemská hrouda je řák našišato,“ zamručel Maršál. „To se těžko pije kafe, když sme bez stolu. Tenhle celej den je úplně našišato.“

„Chyba je akorát v tom, že se příliš snadno poddáváš přírodním zákonům,“ řekl Henninen a jal se sumírovat poučení o svém zjištění. „Kdybys seděl takhle zpříma a nenakláněl se podle tý hroudy, tak by se ti to kafe chlemtalo nesrovnatelně líp.“

„Ten losos ti spadne z chleba na zem, když se budeš tak houpat,“ upozornil ho Blafy.

„No jo, málem.“

„Ta zem byla našišato už po ránu. Řák se mi jeví, že včera bylo všecko tak řák rovnější.“

„Nebo předevcírem,“ dodal Blafy.

„Nebo předpředevcírem nebo loni v létě nebo tak,“ řekl Henninen. „Ovšem teď se nám dostane masti na procitnutí či soli na rány, nebo jak to vlastně je, támhle dou dědkové pryč.“

Stařešinové u vedlejšího stolu se postavili, protřepali si nohavice, zvedli ruce k polovojenskému pozdravu a vydali se přes přechod. Jeden z nich se začal chovat jako děčko, poskakoval jen po bílých pruzích, jako by se mimo něj svět skládal z vroucího oleje a jiných smrtících látek. Kvůli své hře se opozdil za ostatními. Světlo mezitím přeskočilo na červenou a auta začala troubit a chlapík měl najednou kalup, aby dohnal své druhy, olej neolej.

„Konec dětství,“ komentoval Blafy.

Přesunuli se pak k uvolněnému stolu a začali se uvolňovat. Tady už jim svět nepřipadal tak nakřivo. Yni sledoval situaci z okénka a zašel pak uklidit štokrálka. Musel si pospíšit, aby nezanedbal provoz podniku, protože ke kiosku dorazil nějaký zákazník a vsunul hlavu až příliš hluboko do okénka.

„Mám tak řák pocit, jako bych se vrátil z dlouhý cesty domů,“ řekl Henninen.

„Přesunuli sme se o dva metry.“

„Stejně. Je to dycky tvrdý, když se člověk na známým místě dostane k novému výhledu. Je to tak trochu jako ve snu.“

„Z těch řečí se mi chce spát,“ řekl Maršál.

Od okénka se ozývaly naléhavé hlasy, zřejmě tam probíhalo nějaké smlouvání, leč slovům nebylo rozumět, byť se stůl nacházel ani ne dva metry odtamtud, jednak rušil dopravní ruch a druhak zákazníkova hlava ještě stále prodlévala v útrokách kiosku. Henninen krátce vzhlédl tím směrem a pokrčil rameny. Blafy se zeptal, a co jako teď bude. Maršál začal, teďkon to přece bude tak, ale do toho mu skočil Henninen, že ta otázka asi zůstane zatím nedořešená, budem mít společnost.

Smlouvající mezitím vytáhl hlavu z okénka a stál teď vedle stolu. Měl na sobě

dlouhý hnědý baloňák, ve kterém vypadal jako detektiv z minulých časů, ačkoliv se mu na tváři samozřejmě zračilo, že jeho čas už pominul. V kolmo vytržené ruce držel dlouhý, opruženě zbarvený párek, jímž zvolna kinklal do stran, jako by odměřoval nějaké údaje.

„Můžu si přisednout?“ zeptal se. Měl pozoruhodně skřekavý hlas, jenž stoupal a klesal a praskal tak, že si člověk mohl snadno představit, že ten chlapík vyrůstal mezi racky.

„To asi ne, teda jo, možná, no, bude nám ctít,“ řekl Henninen. „Máme tady něco jako poradů.“

„Dík,“ řekl chlapík a sedl si a začal v předklonu soustředěně foukat na uzenínu. Možná proto se rozhostila docela soustředěná atmosféra, chvíli vyčkávali, co přijde dál. Na to dál však nebylo nutné čekat donekonečna, protože ten halama najednou vyskočil do pozoru a zaskřekal, panebože, tady já jíst nemůžu. Načež vypálil do běhu. Kousek opodál stál velký modrý kontejner na suť, asi pro potřeby nějaké stavby, a tam za ten kontejner si šel ten svůj párek žužlat. Občas nedůvěřivě pohlédl ke kiosku. Když si všiml, že si ho všimli, rychle si stáhl hlavu do úkrytu.

„Divnej ťulpas,“ řekl Blafy.

To vlčí či vlastně rací dítě, nebo co to bylo, se pak konečně doschovávalo a nějak se nechalo vtáhnout do lidského proudu na ulici. Nastala pak jakási chvíle, která asi v podstatě znamenala jen to, že nebylo co říct a nebylo tentokrát ani nutné si to sdělovat, stačilo pouze, že nastala. Henninen okusoval svůj obložený chléb a Blafy přepočítával drobáky. Maršál vyzunkl z kelímku zbytek kávy, stihla už vychladnout na teplotu okolního vzduchu, a on měl pocit, jako by si nenabral do pusy nic s příchutí kávy.

Asijská masna na druhé straně ulice zavřela dveře. Vedle masážního salonu byl obchod s rybářskými potřebami, jeho výkladní skříň zabíralo obří rybí stvoření z plastu, patrně americké provenience, u něhož se

člověk mohl snadno dostat do určitých taxonomických nesnází, neboť kreatura měla tak velké ploutve, že se klidně mohla vydávat i za ptáka. Nicméně to byla ta ryba, co člověku v hlavě zůstalo jaksi doutnat, do mysli mu pronikla trochu jakoby mimoděk idea, že by bylo příjemné zajít na ryby, a tak ho tedy napadlo, že by asi měl říct, že by bylo příjemné zajít na ryby, ale potom že možná bude příjemnější, když nic neřekne, spolu s tím dokonce stihl prokmitnout jakýsi rychlý nádech pochopení sebe sama, něco jako: jako bychom tady byli bůhvíjak zaměření na ryby. S tím se pojilo samozřejmě i to, že byl plný toho města a toho dne a nějak se mu jevilo, že i počasí je záhodno nějak uctít, nechat se unášet nohama a hřmotem města a mírným vánkem včetně všech těch vůní, jež s sebou přivál, a skutečně, jaká to prapodivná shoda, aspoň v tom smyslu, že když ho ta myšlenka napadla, tak ve stejný okamžik k němu proklouzl proužek vůně čerstvě upražené kávy z pražírny ve Vallile, což ho nakrátko přivedlo k úvahám, jak se dýchání té vůně teď liší od té nedávno vypité kávy, teplé jako vzduch, a třebaže se nyní nedobral k žádnému příliš uspokojivému výsledku, tak ho z toho všeho ovládl natolik nabažený a jaksi přiměřený pocit, že opravdu nebylo zapotřebí, aby se šel někam ohánět s nějakým rybářským prutem.

„Chtělo by to zajít na ryby,“ ozval se Blafy.

„Ale hovno!“

A jakmile se upnul na to dýchání, nebo spíš jakmile vklouzl do jeho jakýchsi útrob či nejnaternějšího nitra, začal sledovat všechny ty vůně, které kolem celou dobu proplouly, vlastně bylo dost pracné se na ně soustředit, protože přicházely a odcházely skoro v bezstarostném rytmu, pražírna stáhla svůj úzký výběžek vůně nazpět stejně nečekaně, jako mu ho podstrčila pod nos, a místo něj se vzápětí nechal přivát ze vzdálenosti pár set metrů vlažný pach kouře z nočního bistra, asi tam spalovali tučky ze svých přístrojů po předešlé noci, a když onu

tukovou mlhu rozlál pás výfukových plynů z kolem projíždějícího nákladního auta, začal vedle na kolejkách montážní vůz, který zanechal na křižovatce horký, kovově prašný, čpavý pach, tak trochu po elektřině, ve stanicích metra to často páchlo podobně, v posledních letech začalo helsinské metro smrdět jakousi starou elektřinou stejně jako někde v cizině, a potom už začal vzpomínat na všechny ty staré časy, na metro bez zápachu a neurčitou cizinu, uvědomil si, že léta mívěla podobná si navzájem a že tohle jsou právě ty specifické vůně, podle nichž si na ty předchozí a minulé časy pořád pamatuje, stopy dávno uplynulých let, které znovu a znovu dávaly jakýsi prohnílý, už z výroby vadný příslib nějaké možnosti podruhé prožít všechno možné, a teď už v těch myšlenkách začalo být i něco dost chmurného, a když tu pochmurnost pak vyprovodil na počátek, tak ona rázem pronikla do celé mysli z malého bodu v zátylku jako nějaké prudké a průbojné mazivo a poté, co se tak vymkla kontrole, dala se okamžitě na pochod kamsi do orgánů paměti, že je obsadí pachem po slanečcích, jenž připomíná smrad rozkládajícího se těla, Gabrieliny mrtvolky, smrti, všeho, a to už bylo nutné začít se z toho chmuření vymaňovat, myslet na něco jiného, na něco jiného, a samozřejmě to jiné musel zcela přirozeně hledat v nějaké co možná nejosobnější, a tím pádem pochopitelné oblasti, napadlo ho to dýchání, a když se pak na ně snažil svědomitě myslet, aby se z těch temných tónů vymaň, tak samotné dýchání začalo trochu zbytečně váznout a on musel něco říct.

„Musím teďkon něco říct,“ řekl Maršál. „Akorát mě nenapadá co.“

Henninen klepal cigaretou o stůl a otevřel ústa, jako by chtěl něco vykřiknout, ale pak sklapl klapačku a dál si pohrával s cigaretou. Blafy civěl kamsi na druhou stranu křižovatky a čas od času pokrčil rameny.

„Slyšeli ste, co sem říkal?“

„Có,“ řekl Blafy, skutečně to řekl, a nikoliv že by se například zeptal.

„No ne že by na tom asi nák záleželo, já jenom říkal, že musím něco říct, akorát že sem nevěděl co. Jenom sem si říkal, jestli mě někdo poslouchá.“

Henninen se poškrabal na tváři porostlé chaboučkým průsvitným chmýřím a vzhlédl vzhůru, vedle zaparkovala nějaká lidská postava. Načež opět sklopil oči ke stolu a řekl: „Tě to šťve s tou Gabrielou.“

„Tady se určitě pro mě najde místo,“ řekl ten někdo vedle, ale pak zase jela kolem tramvaj a dotěrný požadavek v jejím lomu zu zanikl.

„Snad. Co já vim. Lidi holt umíraj, to je jasný, ale todle tak nák třesko, pořád mě to tak trochu straší někde v pozadí.“

„Jasně, tak to je,“ pravil Blafy, znělo to lhostejně i licoměrně zároveň a možná i tak, jako by z hlediska veškerého duchovního blaha považoval za nejlepší, bude-li to téma smrti jednou provždy uzavřeno.

„Takže se tady určitě pro mě najde místo.“

„Jo,“ řekl Maršál. „Myslim, že mě ze všeho nejvíc hlodá, jak sem tam obejdoval.“

„Ale to máš teď kurva prašť jako uhoď,“ řekl Henninen. „Asi přece viděli, že si trochu mimo.“

Na to Maršál řekl, že jó. Blafy řekl, jó, aby ne. Muž, který nadále stál vedle stolu, řekl, copak ste hluchý, kruci, takový mladý! „Ohó,“ řekl Blafy a zvedl od stolu svůj klovák.

„Takže se tady pro mě najde doufám místo,“ řekl chlápek.

„Jasně že najde, kruci prdel, co by se ne našlo,“ řekl Henninen a vytáhl zpod stolu volnou židli a ukázal na ni, ve skutečnosti z něho sršela docela přesvědčivá dopálenost, teď nahonem ho posedl nějaký zlý duch.

Nicméně ten chlápek si sedl. Přinesl si kelímek s kávou a pomuchlanou krabičku červených North State, kterou pohodil na stůl. Pěsti měl jako kladiva, s takovýmá rukama člověk určitě nemusel nikomu hlásit, že se s nimi něco namakal. Bylo mu asi tak padesát, měl mastné vlasy a brunátný obli-

...v posledních letech začalo helsinské metro smrdět jakousi starou elektřinou stejně jako někde v cizině, a potom už začal vzpomínat na všechny ty staré časy, na metro bez zápachu a neurčitou cizinu, uvědomil si, že léta mījela podobná si navzájem a že tohle jsou právě ty specifické vůně, podle nichž si na ty předchozí a minulé časy pořád pamatuje, stopy dávno uplynulých let, které znovu a znovu dávaly jakýsi prohnílý, už z výroby vadný příslib nějaké možnosti podruhé prožít všechno možné, a teď už v těch myšlenkách začalo být i něco dost chmurného, a když tu pochmurnost pak vyprovodil na počátek, tak ona rázem pronikla do celé mysli z malého bodu v zátylku jako nějaké prudké a průbojné mazivo a poté, co se tak vymkla kontrole, dala se okamžitě na pochod kamsi do orgánů paměti, že je obsadí pachem po slanečcích, jenž připomíná smrad rozkládajícího se těla, Gabrieliny mrtvoly, smrti, všeho, a to už bylo nutné začít se z toho chmuření vymaňovat, myslet na něco jiného, na něco jiného, a samozřejmě to jiné musel zcela přirozeně hledat v nějaké co možná nejosobnější, a tím pádem pochopitelné oblasti, napadlo ho to dýchání, a když se pak na ně snažil svědomitě myslet, aby se z těch temných tónů vymanil, tak samotné dýchání začalo trochu zbytečně váznout a on musel něco říct.

čej, z něhož uprostřed trčel ohromný a lesklý, svalnatě vypadající nos. Taky měl velký pupek. Na flekatém tričku se mu matně rýsoval nějaký text, který se dal kdysi přečíst jako Elektrárny Imatra.

Maršál si pomyslel, že by se rychle mělo říct něco na usmířenou, a řekl pak, jó, samozřejmě, copak tu není dost místa, ale protože

se chlapík už mezitím k tomu stolu vtačil, smírčí pokus vyzněl spíš jako mírně udivená narážka na chlapíkovy tělesné rozměry. Takže bylo třeba ještě dodat: „No jo, že jo.“

To, co do Henninena před okamžikem vjelo, z něho rychle vyprchalo. „Jó, tak teda promiňte,“ řekl. „Řešili sme tu, abych tak řekl, závažnou věc.“

„Takovej případ opravdovýho úmrtí,“ řekl Blafy a vypadal pár vteřin po svém oznámení hrdě, načež se zastyděl. A tak dodal: „Bohužel.“

„Aha,“ řekl chlápek.

„Tak, tak,“ řekl Henninen.

„Tak to je, lidi se roděj, lidi umíraj, tak to je na tomhle světě zařízeno.“

Načež se prudce vztyčil, což provedl s pozoruhodnou rychlostí vzhledem ke svému vanovitému zevnějšku, asi byl povahou prchlivec, na to ukazovaly už jisté signály v průběhu jejich seznamovacích sporů. „Při pohledu na takový sračkáře se mi dělá špatně,“ řekl a čuměl na ně.

„To je mi líto,“ pravil Henninen.

„Jo, upřímně líto,“ pravil Blafy.

„Měli byste jít někam do háku, hipíci posraný,“ řekl chlápek, tohle určitě slyšel buhvíkde někdy v šedesátých letech, asi k tomu nedokázal vymyslet nic dalšího, a navíc v jeho situaci to od něho ani nebylo moc rozumné, posílat je někam pracovat, když je zrovna sám verboval. Stál tam s pěstmi svěšenými podél boků a díval se vztekle a budil zdání, že čeká nějaký odpor.

Blafy, nevinnost sama, pozvedl tvář k vyšším sférám, podíval se na toho chlapíka a řekl: „Nás to nebaví.“

„Jo, přesně tak,“ přitakal Blafy.

„Protože ty jiný ještě nikdo neobjevil,“ řekl Henninen. „Teda jako ty světy.“

„To podle mě bylo velmi moudře řečeno,“ pravil Blafy. „Teda ta jeho poznámka vo tom rození, nebo jak to říkal.“

„No přesně tak,“ řekl Maršál.

Chlápek usrkł kávu a zapálil si. Bylo v tom jakési usmíření. Začali mluvit tlumeným hlasem o všem možném a snažili se budít dojem, že nadále probírají ono vážné téma. Blafy zamumlal cosi o hře v kostky. Henninen řekl, co pak. Maršál odpověděl, to je fakt. Pod květináčem, jenž ležel vzhůru nohama na dezertním talířku a plnil funkci popelníku, dýmal nějaký nedopalek, z něhož stoupal příšerný a jaksi nehorázný

puch, jako by hořela nějaká fabrika na hračky. Blafy nalil do dírky trochu jablečné limonády, kterou ještě nedopil, a následkem toho zavlažení celá sestava hlasitě zasyčela a vyvalila se pára a začal se šířit ještě odpudivější smrad než předtím.

„Poslyšte, hoši, má se to asi takhle,“ promluvil chlápek a dal si ruce na břich, vypadal podivuhodně bytelně, ten břich.

Henninen si vzdychl s očividně přehnanou ostentativností a nasadil v obličejí výraz, no jo, opilej fotr se zas chystá podělit o své sexuální nářky.

„Asi takhle, hoši, měl bych pro vás džob.“

Henninenův obličej se projasnil natolik, že se to dalo interpretovat jako vyjádření určitého zájmu. Blafy zaujal aerodyna-

mický posez, v předklonu, zadkem hluboko v plastové židli, a dle vlastního názoru dával určitě najevo, že sem s tím, jasně, my sme hoši, co si uměj poradit. Maršála napadlo, že nakrčí čelo, aby vyjádřil, že je rovněž účasten, a tak nakrčil čelo, načež si pomyslel, že určitě vypadá naprosto stupidně, ale na to nikdo nebral zřetel.

„Takže džob,“ řekl konečně Henninen.

„Mno, todle, helejte se, takhle. Já mám totiž stěhovací firmu, támhle za rohem, a zejtra mám velkej kšeft. Myslim opravdu velkej. A chlapy máme na dovče, nejsme žádnéj velkej koncern, prostě potřebuju tam teď pár schopnej helfrů.“

„Aha, to je ten džob, stěhovat,“ řekl Blafy. „Já myslel, že pude o nákou loupež

diamantů nebo o něco podobně úžasnýho.“

„I když vy nevypadáte zrovna moc schopně.“

„No, my zrovna schopný ani moc nejsme,“ odtušil Henninen a vyčaroval odkudsi z chodeb své tělesné schránky upřesňující zívnutí.

„Ó, bezstarostné mládí,“ dodal Maršál.

„I když vy nevypadáte ani moc mladě. No ale co, jak to vidíte s tím džobem?“

„No, my vlastně mladý ani moc nejsme,“ řekl Henninen. „My sme si to mládí jen trochu prodloužili.“

„Vono se to má tak, že si ho člověk může prodloužit až do třiceti,“ objasňoval Blafy. „Pak je z něho rovnou pobuda.“

„Pro mě za mě si prodlužte třeba čuráka, ale co ta věc?“

„Já dneska určitě ne,“ řekl Maršál.

„Já mluvil o zítřku, a ne o dnešku. Jenom jednou, pomůžete podnikateli v nouzi. Krom toho vám dobře zaplatím a nemusíte z toho platit žádný daně.“

„Mně se taky nechce,“ řekl Blafy.

„Jo, jo, letos v létě z toho nic nebude,“ děl Henninen a začal se protahovat. „Nic ve zlým.“

„Sakra, takový flákače aby pohledal.“

Načež se prudce vztyčil, což provedl s pozoruhodnou rychlostí vzhledem ke svému vanovitému zevnějšku, asi byl povahou prchlivec, na to ukazovaly už jisté signály v průběhu jejich seznamovacích sporů. „Při pohledu na takový sračkáře se mi dělá špatně,“ řekl a čuměl na ně.

„To je mi líto,“ pravil Henninen.

„Jo, upřímně líto,“ pravil Blafy.

„Měli byste jít někam do háku, hipíci posraný,“ řekl chlápek, tohle určitě slyšel bůhvídkde někdy v šedesátých letech, asi k tomu nedokázal vymyslet nic dalšího, a navíc v jeho situaci to od něho ani nebylo moc rozumné, posílat je někam pracovat, když je zrovna sám verboval. Stál tam s pěstmi svěšenými podél boků a díval se vztekale a budil zdání, že čeká nějaký odpor.

Blafy, nevinnost sama, pozvedl tvář k vyšším sférám, podíval se na toho chlapíka a řekl: „Nás to nebaví.“

„Nestojí nám to za to,“ řekl Maršál, protože musel rychle něco dodat, co by znělo jaksi méně svárlivě než Blafyho odmítnutí.

„Nikam nepudem,“ shrnul Henninen. „Mimochodem, všimli ste si, že nám dulík, bubík a kulík zase vrazili do řeči?“

„Čí čí,“ řekl Blafy.

Chlápek chvíli kroutil hlavou a pak odešel. Krácel nakrknutý, shrbený a natolik se soustředil na svůj pochod, že téměř zadupal hubeného sezonního dělníka v modráčích, který lezl po čtyřech a oťukával dlažbu kolem lip. Na stole zůstala ležet zapomenutá krabička cigaret. Henninen ji vzal do ruky, zatřásl s ní a pak na chlapíka cosi zahulákal.

Ten se otočil a vydal se nazpátek, tvářil se stejně zachmuřeně jako při odchodu, a to už z něho šel trochu strach.

„Co je?“ řekl, jakmile došel až ke stolu.

„No co by, jenom to, že tady zůstaly cigára,“ odpověděl Henninen.

„Jo tak,“ řekl chlápek a popadl pomuchlanou krabičku, kterou mu Henninen podával.

Načež mu došla řeč a najednou vůbec nevěděl, která bije. Stál na místě s krabičkou v ruce, zpočátku se tvářil umírněně, pak ochromeně, potom vyplašeně a posléze téměř plačtivě. Nakonec se zmohl jen říct:

„No tak děkuju. Jak vidím, přece jenom budete slušný hoši.“

Potřásl si s Henninenem rukou a odešel, toho přišel a odešel už bylo tolik, že by se to chození sem a tam dalo mylně považovat za jakýsi divadelní kus sepsaný pod atakou zápalu kostí od lenosti, pokud by se ho vůbec nějaký nezúčastněný divák obtěžoval sledovat. Nicméně tedy odešel a tentokrát vzpřímeněji, zdárně se vyvaroval srážky s mladíkem ze stavební projekční kanceláře, načež se ještě jednou otočil a pozdravil a pousmál se a zároveň už mizel za rohem.

„Je tu nák neklidno,“ poznamenal Henninen.

„Moje řeč,“ souhlasil Maršál a vyšťourával si smutek zpod nehtů zohýbanou měděnou kancelářskou svorkou, kde ta se tam vzala, toť detail bez jakékoli souvislosti. Blafy zíral kamsi do vyšších sfér, kdesi se otevřelo okno, z něhož vyburácela na ulici děsivá manželská hádka. Asi si tam mysleli, že se ta špatná nálada tím otevřeným oknem nějak vytratí.

„Hele, musel sem to říct,“ řekl Maršál.

„Já vim,“ řekl Blafy.

„Tak či onak si to aspoň myslím,“ řekl Henninen. „Teda každopádně bych řekl, že stojí za to stát za mnou.“

„Člověk si ale nikdy nemůže bejt příliš jistej,“ pronesl Blafy záhadným sípavým hlasem. Načež se zvedl a odešel.

Vedle bankomatu bylo to vetešnictví. Tady se dalo pořídit úplně cokoliv, tužka, guma, gumový kačer, gumy do podvlékaček, myší koberec, vzorkovník peří, cedule s nápisem „Marjina kuchyně je srdce domova“ nebo „Na pět minut sem si odskočil, vrátím se asi za hodinu“, žínka na nádobí, hodiny ve tvaru soudku, sluneční brýle, plastové kytičky i plastové opičky, držáky na toaletní papír ve tvaru trpaslíka a trpaslíci vymodelovaní z toaletního papíru, těch trpaslíků tam vlastně měli v tolika různých velikostech a tvarech, že muselo být docela skličující mezi nimi pracovat, a ve výkladu ještě měli metrového porcelánového leoparda, překvapivě drahého na to, aby byl veteší, kterou v tomhle krámu plném fantastických věcí prodávali především.

A do zdejších dveří teď vešel Blafy, nevypočitatelný Blafy.

Román (orig. Pussikaljaromaani, vydal Teos 2004), který co nevidět vydá Kniha Zlín, přeložil Vladimír Piskoř, který je zároveň i autorem medailonu.

Život pijáků „igelitkového piva“ je natolik aktuální, že prostě nešlo odolat pokušení otisknout aspoň jednu kapitolu, stejně jako nikdo nemůže odolat pokušení vypít jednu a všechny další plzně třeba u Hrocha v Thunovské na Malé Straně.

H
ášení
šk
lního r
ozhlasu

Rozhovory

Filozof, estetik a historik umění Bohumil Nuska se narodil 5. 11. 1932 v Českých Budějovicích.

Na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy vystudoval roku 1957 dějiny umění a historii (diplomová práce Česká renesanční knižní vazba). Od roku 1957 žije v Liberci.

Dlouhá léta působil jako vědecký pracovník v Severočeském muzeu, v letech 1990–1991 přednášel na Katedře společenských věd Vysoké školy strojní a textilní, 1991–2003 byl vedoucím Katedry filozofie na PF Technické univerzity. Jako teoretik spolupracoval se začínajícím a tehdy ještě libereckým divadlem Ypsilon. Je autorem knih Hledání uzlu (1967), Padraikův zánik (1997), Okamžiky (1998), Tanec Smrti (2002), Kafkův Proces a Švihova aféra (2000), Ptačí údolí aneb Idylka (2004), O Paní Vševládné (2005), Obrazy neradostné (2007), Podzimy a jara (2007), Kosmická událost: Filosofická pohádka pro dospělé (2008).

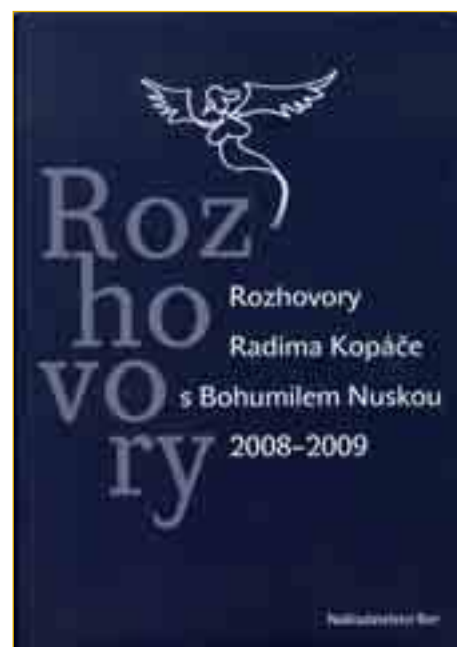
Objemný špalík o 456 stranách údajně nevznikal lehce. Zpovídání se rozhodl hrát hru nejen se čtenářem, ale také s dotazujícím se. Pojal interview jako výzvu k výstavbě svébytného rytmizovaného puzzle, do nějž inkorporoval zprvu své zevrubné a stále zevrubnější odpovědi, posléze i vlastní, předchozí látku rozvíjející či doplňující otázky. Jaký je vztah mezi kulturou a civilizací? Má text schopnost ožít v nových dobových kontextech – anebo je jednou provždy svázaný s dobou, v níž vznikl, a s přibývajícím časem se čím dál víc stává archiválií? Dá se z těchto polarit odvozovat literární kvalita? V literárněvědné studii zkoumáte vztah Kafkova románu *Proces* a reálie takzvané Švihovy aféry, která se odehrála na jaře 1914, o co přesně šlo – a jakými cestami jste k té souvislosti dospěl? Jak vnímáte vztah čtenáře a autora? Jako rovnocenný, to jest jako setkání poloviční intence a poloviční interpretace? Vaše opus magnum *O Paní Věslavné*, přivedlo na scénu kromě již zmiňované personifikace smrti také postavy šaška a rytíře, figury takřka archetypálního rozměru – co symbolizují? Dětsví a ranému mládí věnujete stále větší pozornost, nešetříte ani místa, ani času. Je pro vás toto období skutečně natolik významné? Pociťoval jste jako dítě nebo mladý chlapec vliv protektorátní nebo přímo nacistické propagandy? Kdy a kde jste se cítil v bezprostředním ohrožení života? Opakovaně jste se zmiňoval o nebezpečných pokusech s ostrou municí a o klukovské zálibě v tomto „sortimentu“, můžete nám o tom vyprávět podrobněji? Jak se skauting podílel na tom, že jste byl již v dětském věku a v době svého dospívání poučen o podstatě bolševismu, a tím pádem ovlivněn z hlediska onoho poznání, „jak to chodí“ s tím našim světem? Jaké jsou výsledky vašeho mnohaletého badatelského úsilí v oboru dějin české renesanční knižní vazby? Co ztráty českých vazeb, vyvážených po léta od nás

do zahraničí? Kdo realizoval, případně organizoval vývozy starých tisků, o nichž tak zaujatě hovoříte a které dle vašeho názoru tolik ochudily fondy našeho knižního bohatství? Řekl jste „cenzurní funkce“ antikvariátu, v jakém smyslu? Jaká jsou specifika renesanční knižní vazby ve srovnání s vazbou gotickou nebo barokní? Jak jste snášel zborcení prostoru, který kulturní a společenský pohyb v 60. letech otevřel, tedy srpnovou okupaci a dvě „normalizační“ dekády? Proč jste v sedmapadesátém roce, po absolutoriu, nezůstal v Praze, ale odešel do Severočeského musea? Jak se za půlstoletí změnil Liberec, v němž dodnes pobýváte? Po devadesátém roce se hlavním objektem vašeho bádání stala symbolonika, stručně řečeno nauka o tom, že základem jakékoli lidské aktivity, ať umělecké, či jiné, je rytmus – na co lze symboloniku aplikovat? Nečiní vám problém abstrahovat od vědeckého bádání, když se vnoříte do oblasti krásné literatury? Uvědomujete si, pane kolego, že během našich rozhovorů jsme se, vy i já – vy zřejmě častěji –, opakovali? Souvisí to nějak s oním padryjazykem, jemuž jsme také v našich dialogích věnovali pozornost?

... a málem bych zapomněl na krmení hus podomácku a chování králíků. Kdo mohl, choval tehdy králíky, králíkárna byla na kdejakém dvorku, a právě tak podomácké držení husí. Husy byly vykrmovány ve sklepě nebo v prádelně, ovšem bylo to zároveň i strašné trápení zvířat. Litoval jsem husy již tehdy, jsa ještě malý. Vykrmovaná husa vlastně neustále stála v úzké vysoké posadě, nohy oteklé a oznošené, fekálie pouštěla pod sebe, v zápachu a bez sebemenší možnosti pohybu – to aby rychleji tloustla. Krmena byla podomácku vyráběnými šiškami, jež se sušily v troubě, takže byly na omak drsné a hrubé. Tyto šišky, před vlastním krmením namáčené ve vodě, pak byly násilně upraveny do zobáku a potom do krku husy, jež

přitom naříkavě bolestí kejhala, a krk byl dokonce stlačován tak, aby šiška vklouzla hltanem dolů. Úděsné! Když byla husa dostatečně vykrmena, to jest dosti tlustá a sádelnatá, byla v zimě zabita, tuk odřezán a vyškvařen a husa upečena. Zvláště byla ceněna mnou již zmíněná dobře propečená a chroupající zadnice, zvaná „puška“ anebo „biskup“. V něčem snad skutečně vzdáleně připomínala biskupskou mitru. A největší lahůdka ze všeho – pečená husí játra, prošpikovovaná hřebíčkem a mandlemi, sladkoslaná, ponechaná ve vypečeném sádle ve sklenici nebo v pekáči pěkně venku za oknem nebo na balkonu na mraze, ledničky tehdy ještě nebyly. Rád jsem chodil na tu pochoutku, měl jsem však zakázáno ukrajovat pouze játra a ponechávat sádlo, které bylo mrazem zcela ztuhlé, a natož pak vylupovat jen mandlíčky. Takže husu jsem litoval, ale na játrech si pochutnával. Paradox? Teta Růža tehdy vykládala, že zná nejlepší recept od jedné židovské rodiny a že takto připravovaná husí játra jsou oblíbenou židovskou pochoutkou. Ale už dost o protektorátní nouzi – a přitom končím svou mlsností.

Michal Šanda

Rozhovory Radima Kopáče s Bohumilem Nuskou 2008-2009, Nakladatelství Bor, 2010.

Zaslechnuto při čekání u záchodu v kině

ášení
ško
lního r
ozhlasu

Vona měla být
zaťatá a chytrá
fyzička, co ji
nebaví ani šukat,
vidí jen ty svoje
planetární dráhy
– jenže jí to
nějak nešlo.

J o k tomu filmu – Agora se to jmenovalo. Víte, paní, voni jsou Španělé na ty svoje černokabátníky už dost nasraní, aspoň ti chytřejší, jo a taky tahle bohéma... To je známá věc. A tak v tom filmu, von si ten režisér jako usmyslel, že vokáže všem nám vostatným, jací ha-di ti křesťané byli (a jsou). Jenže voni to skoro všichni chytří vědí, a tak si řekl, že to udělá pro masy. Ale i tak je to záslužná věc, protože ne každý čte Rusy, že, kde to vlastně furt je, ta askeze a všechny ty hovadiny... A v těch Anglosasech to člověk nějak zas jako necejtí, voni jsou, paní, moc praktičtí, tihle Angláci a Amíci a tak askeze vo-caď-pocaď.

No a von to ten chlap potřeboval naroubovat na nějakou lásku, aby si ji vzal, to se už nenosí, tak na zakázanou, nebo nešťastnou, nebo neopětovanou lásku a taky to ještě jen tak nejde, aby se ukazovali svatí jako hnus hnusů – to chce nějakou protiváhu, něco, co by to vyvažovalo, a jediný, co tomu dneska může postavit, je buď životní prostředí, nebo ženskou otázku. A tak vsadil na to druhý – vono taky jaký životní prostředí za raných křesťanů. A aby se to mělo čím vážit, tak si za střed těch vah vzal moderní vědu. – Inu, to víte, křesťanskou morálkou to poměřovat nechtěl a do té antický nevidí... Nebo aspoň ty masy vo ní nic neví...

A tak milovnice byla fyzička a málem neobjevila štěpnou reakci, chudák malá, mozek se jí napínal – jo, je to hulvát, paní, je to hulvát, to víte Španěl... Ale měl tam pěkný kulisy – a výprava a vůbec, fakt pěkný, co obrazů nastudoval, aby je tam rozvedl – i lidi tam dal typově dobře... To se mu vedlo, cit pro vobraz, to voni ty Španělé maj.

Jenže to trochu přeháněl a chvilka to bylo dlouhý, no... – jak z BBC s téma dinosaurama, co je ukazovali, i když nevědí, jak přesně vypadali... No a z té vědkyně a z jejích žáků a přísluhovačů si udělal takové kulisy pro ty křesťanské bojůvky, přičemž hlavní postavou filmu nakonec byl nějaký magor, co přešel přes oheň a pak umřel a byl svatej. Jo a milovníka tam, paní, vlastně neměli žádnýho, nebo spíš dva, ale takový vouchcapky nedomrdlý...

No jeden by řekl, že ta ženská vynikne, když má takový třasořítky po boku – ale vona ne. Vona měla být zaťatá a chytrá fyzička, co ji nebaví ani šukat, vidí jen ty svoje planetární dráhy – jenže jí to nějak nešlo. A to se herečka snažila! A tak jeden sedí v kině a kouká a říká si dobrý, ale vo co de, proč to nefunguje, a najednou tam přijde kámoš biskup a spolu s kámošem prefektem hoděj řeč s tou kámoškou fyzičkou a normálně to vidíte – to není žádný biskup ani prefekt, a už vůbec ne fyzička – voni to jsou děti v mateřský školce. A tak mi, paní, došlo, že voni by ho ty masy jinak nepochopily, a páč von to dělá pro ně, aby to měly polopatě, musí to být takový dětský divadlo... No a von už byl konec, a tak že se mrknu vokolo sebe na ty masy – a my tam byli skoro sami – jen dvě holky seděly nad náma a šlus... Smutný, co?

Ale víte, v čem byl ten film dobrý – že jsem viděl, že když maj ti chlapi plnovous, tak jim to hned víc sluší, než když jsou za holobrádky... Jo a ta bez zájmu o chlapy umřela a křesťani vyhráli, tak to dobře skončilo...

Jakub mladší

Arabské vydání Babičky Boženy Němcové. Poslední křižácká prohra...

ášení
ško
lního r
ozhlasu

Otevírat naši svatou knihu od zadu, co by na to řekla asi paní kněžna? Možná by řekla: Šťastný to národ, jemuž knihy začínají od konce. A oči by se jí zalily ropou (pardon, slzou).

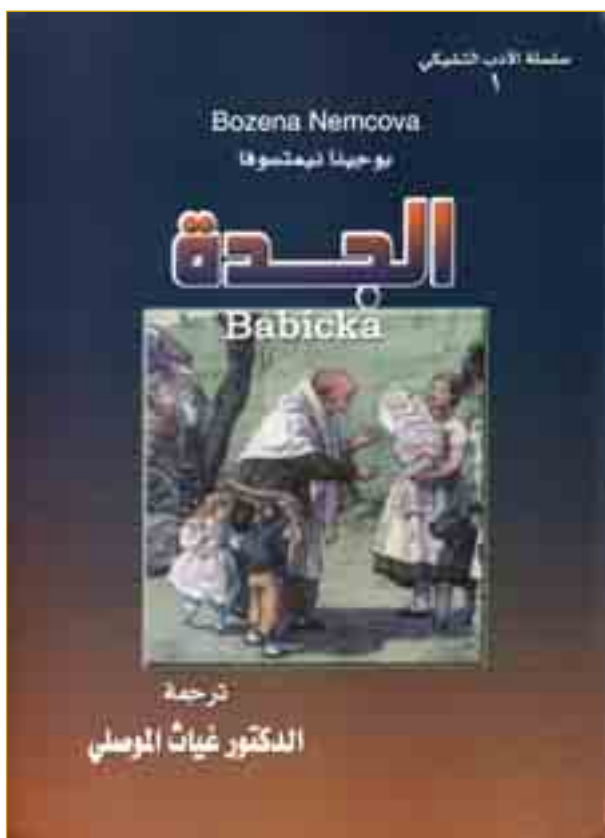
Syrské nakladatelství Al Shaat Homs z Homsu vydalo *Babičku* Boženy Němcové. Překladař a zároveň i vydavatel MUDr. Mousli

Ghias připravil pro syrské čtenáře již například Mňáčkův román *Jak chutná moc* nebo *Tisícročnou včelu* Petra Jaroše.

Jak si poradil překladatel s českým sentimentálním velerománem, necháme na čtenářích Dobré adresy, protože jde jistě o odborníky na překlad a arabština jim nedělá větší problémy. Dneska bez znalosti světových jazyků není možné být ani výdejcem toaletního papíru na záchodku na Malém rynku. Tím spíš číst náročnější tisk, jako jsou třeba *Lidové noviny*. Dneska můžete být bez jazykové výbavy akorát tak politikem, tam to nevadí, tam to patří k dobrému zvyku. Přece si nenecháte plivat do tváře od cizinců, když vám může naplivat do ucha česká překladatelka, kterou si ještě navíc možná někdy vezmete za ženu. Ale anyway, to jsem trochu odskočil od tématu. I když v postmoderně se od tématu nedá odskočit, protože kamkoli padnete, jste stále v tématu. To je prostě pokrok.

Než se dáte do kontroly mnou vybraných stránek, dovoluji mi, abych vám poskytl jakýsi klíč, abyste se nemuseli do problému vpáčit.

Všeobecná záplava textů, v níž se člověk ocitá na počátku třetího tisíciletí, je tak nesmírná a nepřehledná, že není v silách jedince

ani ty nejvýznamnější texty přečíst, neřku-li pochopit. Jak si máme vybrat právě ty texty, které jsou pro nás nejdůležitější? Textů je mnoho a jejich hodnota kolísavá. Značné množství tvoří texty nějakým způsobem insuficientní, povrchní nebo pleonastické, nepřesné, manipulativní, svým způsobem defektní. Bez ohledu na to se texty stále překládají. Čtenář překladového textu pak může nabýt dojmu, že defektnost – ať už jakéhokoli druhu – je důsledkem nekvalitní a ne kvalifikované práce překladatelů. Ale příjemce cílového textu nechce číst defektní text. Je tedy třeba vybavit překladatele, zadavatele zakázky, ale i didaktiky, teoretiky a kritiky překladu poznatky a dovednostmi, na jejichž základě dokážou rozpoznat obecné (podle své specializace i speciální) charakteristiky textů a určit, v čem je daný text dobrý, komunikačně případný, a v čem je insuficientní, příp. defektní. Odtud vede cesta k tvorbě úspěšného cílového textu – translátu.

Aby bylo jasno, vůbec nechci tvrdit, že translát *Babička* je insuficientní. Citací Zbyňka Fišera z knihy *Překlad jako kreativní proces* (Host, 2009) chci zdůraznit vaši významnou roli při posuzování na základě otištěných ukázek.

Můj názor, který je jistě relevantní vzhledem k průběžnému vhledu do české a světové literatury, je již nastíněn v podtitulku. Křížáci = křesťané = Evropané opět dostávají na frak. *Babička* by svou loajální nedestrukčností mohla vytlačit v arabském prostoru třeba *Pohádky tisíce a jedné noci*. A proč? ptá se snobský čtenář, který už dávno není schopen rozpoznat čarokrásu milého slova. Odpovím mu tvrdě a jasně: Proto! *Babička* by mohla být tou předsunutou jednotkou, která však místo napalmu bude dštit dobrotu. A to není málo. Naopak, to je hodně. Jenže proč to zase muselo přijít od někoho jiného, že?

Nuže, zde máte několik ukázek z *Babičky*, přeložených věru šťavnatou arabštinou. Čtěte a porovnávejte pečlivě, ale buďte spravedliví!

Karel Paulík

- ما أروعك يا غاليتي ، ويا أميرتي الحبيبة ! صرخت الكونتيسة ونهضت من مكانها وقبلت يد الأميرة .
- الملائكة يقفون بالقرب من الناس الطيبين ! قالت الجدة وهي تنظر في وجه الأميرة ، بينما وقفت الكونتيسة المتبناة بمحاذاتها .
صمتت الأميرة برهة وبعد ذلك قالت همساً :
- أحمد الله على نعمته ... لقد وهبها لي الرب ، ولهذا فإني لا أتوقف عن شكره ... ، وبصوت مرتفع نسبياً أضافت وهي تشير إلى الجدة : هذا هو الصديق الذي أتمناه ، الصديق الذي يتعامل معي بصدق ... مثلك أيتها الجدة .
- أنت محقة أيتها السيدة الفاضلة ، لأنه من السهل الحصول على الصديق ولكن الأصعب هو المحافظة عليه .
- وهل تعتقدين أنني لست أهلاً لتقديره ؟
- وما الذي يدعوني إلى الشك في مقدرتك أيتها الفاضلة . إن هذا ما يحدث في الحياة ؛ أحياناً يكون الحوار لطيفاً وهجاءً يتحول ويصبح غير مناسب وينتهي وتنتهي معه الصداقة .
- معك حق في كلامك أيتها الجدة مرة أخرى . إن ابواب قصري منذ اليوم ستكون مفتوحة أمامك ، ويمكنك الحضور إلى بيتي في الوقت الذي يناسبك ، ويمكنك مناقشتي في أي موضوع ترغبين فيه ، كما أنني مستعدة بكل سرور لسماعك وتنفيذ رغباتك بالقدر التي تسمح فيه إمكانياتي ، وسأبذل كل جهدي للمساعدة .
بهذا الكلام أنهت الأميرة الحديث ونهضت واقفة . أرادت الجدة تقبيل يدها ولكنها سبقتها وأحنّت وقبلتها من وجنتها ولم تسمح لها بتقبيل يدها . حمل الأولاد معهم الهدايا الثمينة ولكنهم لم يرغبوا في فراق الكونتيسة اللطيفة .
- تعالي لزيارتنا ... قالت لها الجدة وهي تأخذ "أدليكا" من بين يديها .
- تعالي لزيارتنا يا آنسة "هورتنزيا" .. ترجأها الأطفال أيضاً ... سنجمع لك الفريز من جديد .

١٢٦

- وهل أخبرتكم الكونتيسة ؟ استفهمت الأميرة .
- معاذ الله ، إن الأنسة الحبيبة ليست من أولئك اللاتي يذرفن الدموع في الطريق ، ولكن الذي عاش مثل هذه التجارب يمكنه أن يفهم بسهولة ، لأن الإنسان لا يمكنه على الدوام كبت أحاسيسه وعدم البوح بما يختلج في صدره . وبالطبع لقد توصلت وحدي إلى هذه النتيجة .
- وما الذي توصلت إليه ، وما الذي سمعته ؟ أخبريني من فضلك ، وكوني على ثقة بأن طريقي هذا ليس من قبيل الفضول بل هو بالدرجة الأولى بسبب غيرتي وحيي لطفلي التي أعتبرها بمنزلة ابنتي الحقيقية ، وهذا ما يجبرني على معرفة كل ما يدور في ذهنها . قالت الأميرة بحزن .
- يمكنني أن أروي ما سمعته ، حيث لا يوجد فيه ما يسيء . روت لها الجدة ما سمعته من الكونتيسة عن الخطوبة وعن مرضها . وفكرة رافقت فكرة ، وما يراء الإنسان من بعيد يظهر مختلفاً بعد اقترابه منه ، وكل رأس وله دماغه ، وأنا أيضاً شعرت بإسديتي الأميرة أن الأنسة الحبيبة لا رغبة لها في الزواج من السيد الغرور ، وإن فعلت فإنه سيكون نزولاً عند رغبتك . لقد رافقت البارحة وجه الأنسة الحبيبة ، وكدت أبكي من شدة حزني عليها : كنا نشاهد الرسومات الجميلة التي رسمتها ... إنها مذهشة بحق ، وأثناء تصفحي للصور أثارته إحداها إعجابي ، وسألته إن كانت هي من رسمها ، فقالت إنها من رسم أستاذها وهي هدية منه . سألتها إن كان هو ذلك الشاب الجميل - إن الإنسان حين يتقدم في السن يصبح فضولياً مثل الطفل - أحمر وجهها . نهضت على الفور من مكانها ولم تجبني بلا ، أو بنعم ، ولكن وجنتها تبللت بالدموع في الحال . كان ذلك كافياً . وأظن أن سيدتي الأميرة خير من يعرف إذا كانت تلك الجدة صادقة في كلامها .

نهضت الأميرة من مكانها وأخذت تذرغ الغرفة جيئةً وذهاباً ، وكأنها تلوم نفسها قائلة : لم انتبه إلى شيء ... إنها تبدو فرحة وراضية ، كما أنها لم تحدثني عنه إطلاقاً .

٢٩٧

أنجبت جدتي صبيًا واحدًا وابنتين ، عاشت الكبيرة منهما في " فيينا " ربحاً طويلاً من الزمن في كنف أصدقاء لنا وبعد أن تزوجت ذهبت أختها الصغرى لتأخذ مكانها . أما ابنها الشاب فقد استقل بعد زواجه وانتقل ليعيش في المدينة . سكنت جدتي قرية " فرخوفسكا هيسكي " الهادئة المتاخمة لحدود " سليسكا " حيث أمضت هناك زهرة شبابها بين القرويين في كوخ ريفي صغيرة مع العجوز " بيتكا " التي كانت تجاليسها في العمر وكانت قد أمضت حياتها في خدمة والديها .

لم تشك الجدة يوماً في بيتها الريفي المتواضع من الوحدة لأن القرويين والقرويات كانوا بالنسبة إليها إخوة وأخوات كما كانت بالنسبة إليهم بمنزلة الأم النصوص التي لم يكونوا يقدموا بدون مشورتها على أي عمل صغر شأنه أم كبير ، بدءاً من مراسم العمد ، والزواج ، وانتهاء بالجنائز .

تسلمت الجدة رسالة من ابنتها الكبرى من " فيينا " تخبرها فيها أن زوجها تسلم مأمورية عند إحدى الأميرات اللاتي يملكن في تشيكيا إقطاعية واسعة تقع على بعد بضعة أميال عن مكان سكنها في " فرخوفسكا هيسكي " . وأخبرتها في الرسالة عن عزمها الانتقال إلى هناك ، وأضافت إن زوجها سيكون معهم فقط في فصل الصيف أثناء إقامة السيدة الأميرة في إقطاعيتها . ختمت ابنتها الرسالة بأمنية صادقة تطلب فيها من والديها ، لا بل ترجأها أن تنتقل للعيش معها ومع أحفادها الذين يشعرون بالشوق والحنين إليها ويتوقون لملاقاتها والتعرف عليها .

اغرورقت عينا الجدة بالدموع بعد قراءتها الرسالة ، ووقفت حائرة من أمرها لا تعرف كيف عليها أن تتصرف ، لأنها وجدت نفسها فجأة رهن صراع داخلي صعب ، كان قلبها يشدها فيه للعيش مع ابنتها وأحفادها الذين لا تعرفهم من جهة ، وبين وجدانها الذي صُنع عليه مفارقة أولئك الأصدقاء القرويين الذين أمضت معهم شبابها من جهة أخرى ، ولكن الدم لا يصبح ماءً كما يقال ، لهذا

خديه وعينيه ثلاث مرات. بعد انتهاء تلك الطقوس يصعد الحجيج إلى الكنيسة المنورة التي كانت تسمع فيها أنعاماً ، وتراتيل مختلفة تمثل كل منها المنطقة التي جاء منها الحجيج لتأدية واجباتهم المقدسة .

- أم ، أينها الجدة - ما أروع هذا المكان ... وشوشة " بارونكا " جدتها .

- وكيف لا يكون ... اركعي ، وصلي ....

ركعت الصبية بجانب عجوز كاد رأسها يلامس الأرض وكانت تبتهل بحرارة إلى ابنه الرب السيدة العذراء التي كانت صورتها تشع نوراً فوق مذبح الكنيسة وتجلب الهدوء والسكينة إلى نفوس المصلين ، وقد زينت بالأكاليل والزهور التي كانت في غالبيتها من هدايا الرسلان والأرامل الذين كانوا يطلبون من السيدة العذراء أن تحميهم وترعاهم . وتتمرهم بمحببتها وعطفها لتكتمل سعادتهم ، وكذلك من المرضى الذين كانوا يبتهلون إليها ويصلون راكعين تحت قدميها طالبين مساعدتها لتخلصهم من أمراضهم .

قام المرشد بعد انتهاء مراسم الصلاة بإنهاء بعض الشكليات التي كان عليه إنجازها مع خادام الكنيسة ، بمرافقة رعيته لقضاء ليلتهم في أماكن معروفة ، وكم زاروها من قبل لأنهم يتصرفون في تنقلاتهم مثل طيور السنونو التي تعود إلى أعشاشها مع حلول الربيع . بهذا الشكل ذهبوا لقضاء ليلتهم كما تعودوا في السنوات الماضية وكان يكفيهم استقبال وجه بشوش وقطعة خبز مع الملح وسيرير نظيف . أمضت الجدة مع السيدة الوالدة ليلتهما في منزل عائلة مدير منجم الفحم . كانا زوجين متقدمين في السن ينميان إلى عالم الجدة ، وهذا جعلها تشعر براحة كبيرة وكأنها في بيتها . ومنذ أن سمعت زوجة المدير عن قدوم الحجيج إلى " جرنوف " جلست على المقعد أمام بيتها تنتظر وصولهم .

قبل أن يخلدوا إلى النوم ، أطلعتهم سيدة البيت على كنوزها التي تألفت من أغنية أسرة مطرزة برسومات جميلة ، ومن بياضات خرجها المروس مع جهازها وهي تتراكم سنة بعد سنة .

- سأذهب معكم ... أينها الوالد! قال له " طوني " الذي أصيب بالدهشة جراء ما سمعه .

- لا ... أنت تبقى في البيت ... أمره والد " فكتوركا " ، وأضاف : حين يغضب الإنسان فإنه لا يتحكم بصرفاته ، ويمكنه بسهولة أن يخطئ . وما الذي يدعوك إلى تحمل المزيد؟ ... كفك ما تحملته منا في الأوقات العصيبة الماضية ، ولست مضطراً إلى تحملنا أكثر . إنها لن تكون زوجك بعد الآن وهذا أمر مفروغ منه ... اطرده هذه الفكرة من رأسك ، وإن رغبت فسأزوجك " مارينكا " بعد سنة ... إنها فتاة طيبة ، وكم يفرحني أن تصبح ابنتي ولكنني مع ذلك لا أجبرك على شيء ، وافعل ما يشيره عليك عقلك . بكى الجميع ولكن الوالد هون عليهم قائلاً : لا تبكوا ... لن يفيدنا البكاء ... إن لم احضرها معي علينا أن نتركها لقدرها الذي رسمه لها الرب لأنني وهبتها لرب العالمين .

- بهذا الشكل غادر وفي جمبته بعض " رينسكي " مصروف طريق ، وأوعز إلى أهل البيت أن يتصرفوا حسب تعليماته . راح يسأل الناس في طريقه عن ابنته ، ويصفها لهم ولكنه لم يحصل على جواب شاف من أحد . أخبروه في " جوزيف " أن فوج " ياجر " انتقل إلى " هرادسا " ، وأخبروه في " هرادسا " أن الجندي الأسود قد انتقل إلى كتيبة أخرى وأنه طلب إنهاء خدمته في الجيش . ولم يخبره ذلك الجندي من فوج " ياجر " وجهته لأنه هو بالذات من كان يسكن في بيت " مكشوي " ، ولكنه أكد أن لا أحد منهم شاهد " فكتوركا " ، ونصحه العديد أن يستعين بالشرطة ، لكن الوالد لم يرغب أن يكون للشرطة أي علاقة بالأمر . - " لا أريد أن أبداً مع الدوائر الحكومية ... هذا ما قاله والدها ... لا أزيدهم أن يرموها أمامي ككاهنة ، وهم يوجهون إليها أصابع الاتهام ، لن أسمح بإهانتها ، وتوسخ سمعتها ، فلنكن حكيماً تكون ما دامت بين أيادي الرب ، وبدون إرادته لن تسقط لها شعرة واحدة ، وإذا كان قدرها أن تعود فإنها ستعود ، وإن لم تعد فهذه إرادة الله ... "

ملكوته السماء والأرض ، والجنة ، والنار ، حيث لا يمكن لشعرة واحدة أن تسقط من رأس إنسان إلا بعلمه ورفيقته .

كانت الجدة تحاول جاهدة تثبيت الإيمان في قلوب الأطفال ولهذا حين بدأت " فورشا " في يوم " لوتسيا " بالحديث عن المرأة البيضاء وعن خبتها وما تفعله مع الأطفال ، أوقفها الجدة في الحال وقالت لها : إن " لوتسيا " تلحق الضرر في الليل فقط . كان " ميلا " أفضل من الجميع في تعامله مع الأطفال والتحدث إليهم لأنه كان يسليهم ويصنع لهم ألعاباً مثل عربات التزلج والمحارث الخشبية . ولهذا كان الأولاد يلتصقون به ويفرحون بوجوده حين يتطرق الحديث إلى قصص الرعب ، والفزع . كان " فيلكو " يتمسك به من شدة خوفه ولكن " ميلا " كان يقول لهم : لا تخافوا ، لأن " فيلكو " سيقرب الصليب في وجه الشيطان والعصا في وجه الجن وسنضربهما . أحب الأولاد تلك الأفكار التي جعلتهم على استعداد للذهاب معه إلى أي مكان وحتى لو كان منتصف الليل دون أن يعتربهم الخوف .

أحبت الجدة كلام " ميلا " وأثنت عليه وكانت تهز رأسها قائلة :

- اترون ... يجب علينا الاعتراف بأن الرجل يبقى رجلاً !

- معكم حق أينها الجدة ، إن " يعقوب " (تقصد ميلا) لا يخاف الشيطان ولا يخاف حتى المدير الذي هو أسوأ من الشيطان ... علفت " كريستلا " .

- وكيف ... تذكرت الجدة وسألت : مادنا نتحدث عن السيد المدير ... هل من جديد في عمل " يعقوب " في الإقطاعية ؟

- أعتقد أن لا أمل في ذلك ... وكما ترين أينها أجددة إنني واقع بين نارين ، لأن العديد من النسوة الشريرات يتدخلن في الأمر ويقفن حجر عثرة .

- لا تقل ... ربما يمكننا أن نفعل شيئاً . علفت " كريستلا " على كلامه مترجعة .

- إنني مثلك أتمنى ذلك ، ولكنني لا أعرف لا سيما أن ابنة المدير حانقة ، وتقول إننا السبب في كل ما حصل لذلك الإيطالي . تقول إنها تفكر به ، وتسبب تسريحه من قبل الأميرة في تحطيم مشاريعها ، وهي لا تتوقف عن الدس لئلي لا

K
ont
ro
laseříznu
tí křídZ antikvariátních
banánovek

Karel Záhořík se seříznu narodil roku 1891 v Malesicích u Plzně. Po většinu svého života působil v Blovicích jako právník, sokolský a kulturní činovník a zde v roce 1976 i zemřel.

Dr. KAREL ZÁHOŘÍK:
KATASTROFA
V PAŠMANSKÉM PRŮLIVU
TRAGICKÝ ZÁVĚR VÝLETU
PO SOKOLSKÉM SLETU
V BĚLEHRADĚ.

Druhé opravené, doplněné a rozšířené vydání.

OBÁLKA
A PŮVODNÍ DŘEVORYT PODLE NÁVRHU GRAFIKA
JOSEFA HODKY

Karel Záhořík
30.6.1976

NAKLADATELSTVÍ ŠOLC A ŠIMÁČEK, SPOLEČNOST S R. O.
V PRAZE.

D ozněl jásavý sletový hluk bělehradských ulic a zvolna umlkaly mohutné akordy slovan-
ských skladeb, hraných na pohádkově krás-
ném stadionu jugoslávského Sokola orchestrem čtyř set
vybraných hudebníků, řízených českým muzikantem,
když jsme k půlnoci předposledního června 1930 opou-
štěli hlavní město sjednocené Jugoslaviie. Ve Splitu poda-
řilo se nám získati na největším parníku Karadjordje,
patřícím sušacké jadranské Plovidbě, vhodná místa jed-
nak na palubě první třídy na přídí, s krásným rozhledem,
jednak v kabinách o dvě patra níže – byli jsme zcela spo-
kojeni a těšili se na plavbu klidným mořem. A již lodní
siréna signalisuje odjezd. Pomalu odráží Karadjordje od
kamenného přístaviště, s jehož hráze ozývá se hromové

nazdar! v odpověď na bratrské zdravo! Radostné mávání
kapesníků, čapek i klobouků trvá ještě i potom, když na-
vzájem již nerozumíme slovům nadšených projevů lásky
bratří Jihoslovanů.

Čechoslováků je na lodi asi sto, o něco více Poláků
a ostatní jsou „domorodci“. Také nějakí Němci tu jsou
a příslušníci jiných národů. Všechny je nás něco přes tři
sta. Téměř každý si již našel svůj koutek. Vždyť všude
se usne, i na tvrdém prkně paluby, jen zbyde-li k tomu
čas a nálada. Zdá se však, že nikoli. Několikrát se sejde-
me s přáteli, zvláště z jednoty nepomucké, kteří byli na
zádi, a s přáním dobré noci odcházíme, abychom za chví-
li zase přišli a společně pozorovali, co se děje na lodi a ve
všech jejích částech. V jídelně připijíme si jiskrným ví-

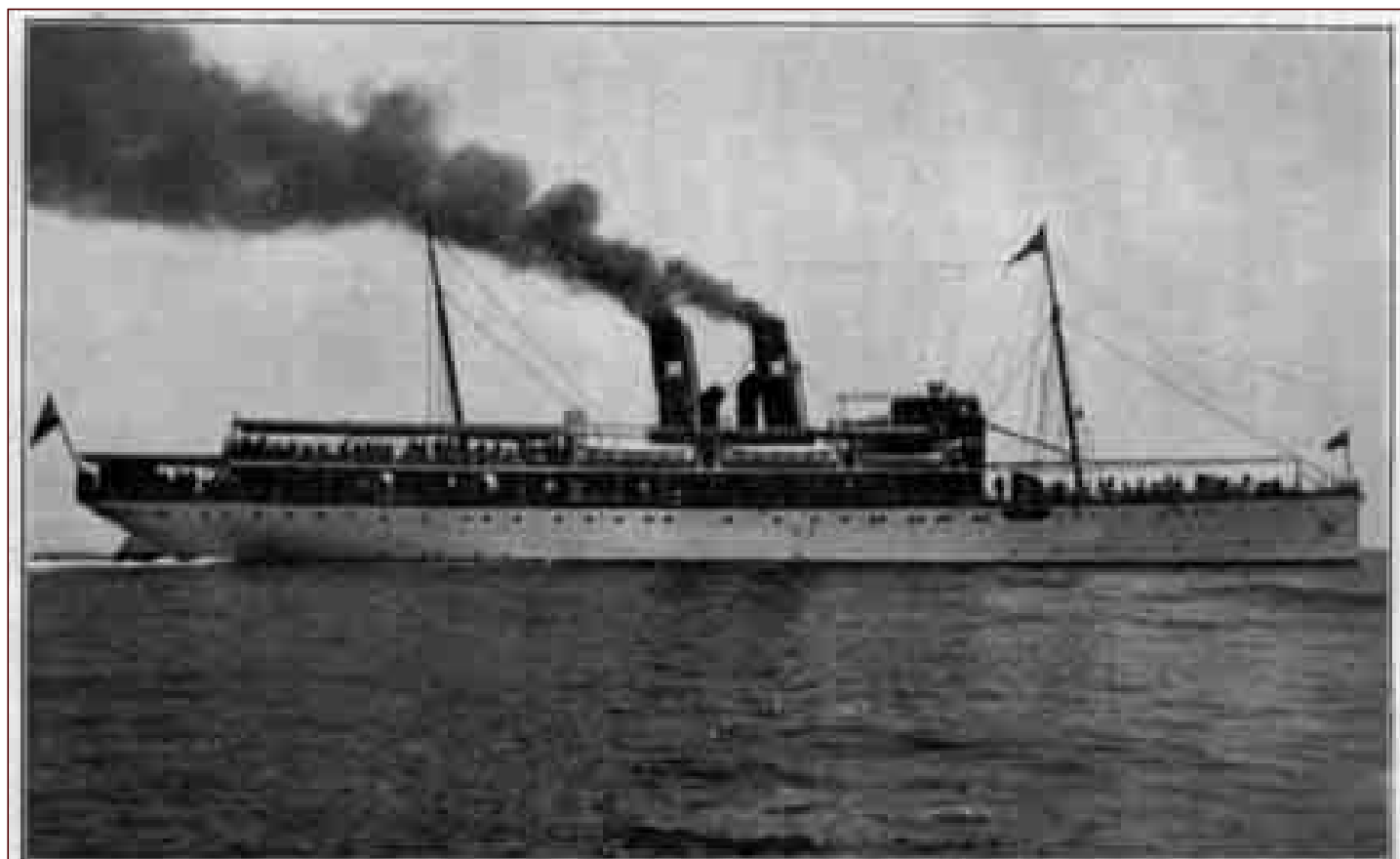
Katastrofa v Pašmanském průlivu

nem na bratrství a zpíváme bujaré sokolské písně. Není však žádné nevázanosti, radujeme se pouze ze zdaru skvělé manifestace pro Tyršovu myšlenku. Skupiny bdících poslůze přeci jen řídí. Někteří odešli do kabin, jiní odpočívají v lehátkách, pečlivě zabalení v pokrývky či pláštěnky sokolských krojů.

Vjíždíme do Pašmanského průlivu. Po pravé straně míváme ostrov Babac a Komorník. Mezi nimi a Pašmanem lze plaviti se

jen jedním směrem. Zde v blízkosti máme potkati italskou motorovou loď Francesco Morosini, která již v minulosti mívěla několikrátte jihoslovanské lodi způsobem vzbu-
zujícím obavy. Proto vicekapitán Žuljevič je vytrvale na stráži. Bdělému oku důstojníku-
vu konečně se zjevuje v dálce šedý kolos, který nemá skoro jediného světla. Jsou tři čtvrti na dvě. Morosini jako by vůbec ne-
dbal platných nařízení, opustil již dráhu, které se musí v tomto nebezpečném místě

držeti. Žuljevič řídí svoji loď více doprava a chce se vyhnouti až ke skalnatému, srdcovitému ostrovu Galešnjaku. Strážní důstojník Morosiniho však jako by neviděl červené záře protější lodi, nedbá předpisů o vyhnutí se srážkám, nemění směru, aby minul jihoslovanský parník levým bokem (červeným světlem) a řítí se nezadržitelně vpřed: jeho zelené „oko“ ocitá se v bezprostřední blízkosti červeného světla nešťastného Karadjordje a v následujícím okamžiku

JIHOSLOVANSKÝ PARNÍK »KARADJORDJE« PŘED SRÁŽKOU.

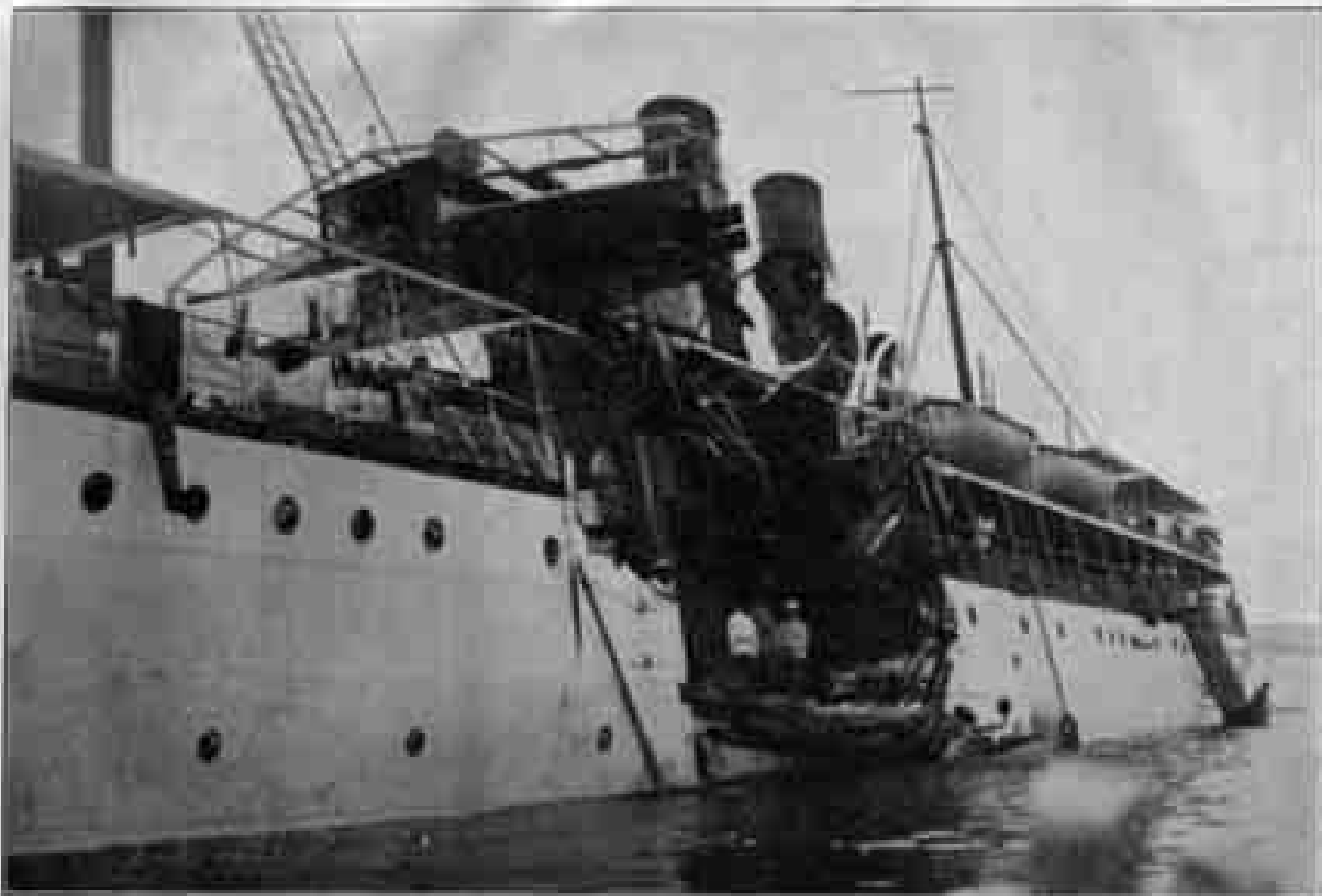

...v křečovitých
záchvatech klesá
bezládně několik žen
při pohledu na krev
řinoucí se proudem
z ran četných
nebožáků, které přímo
zasáhla před italské
motorky, urvané železo
či trám.

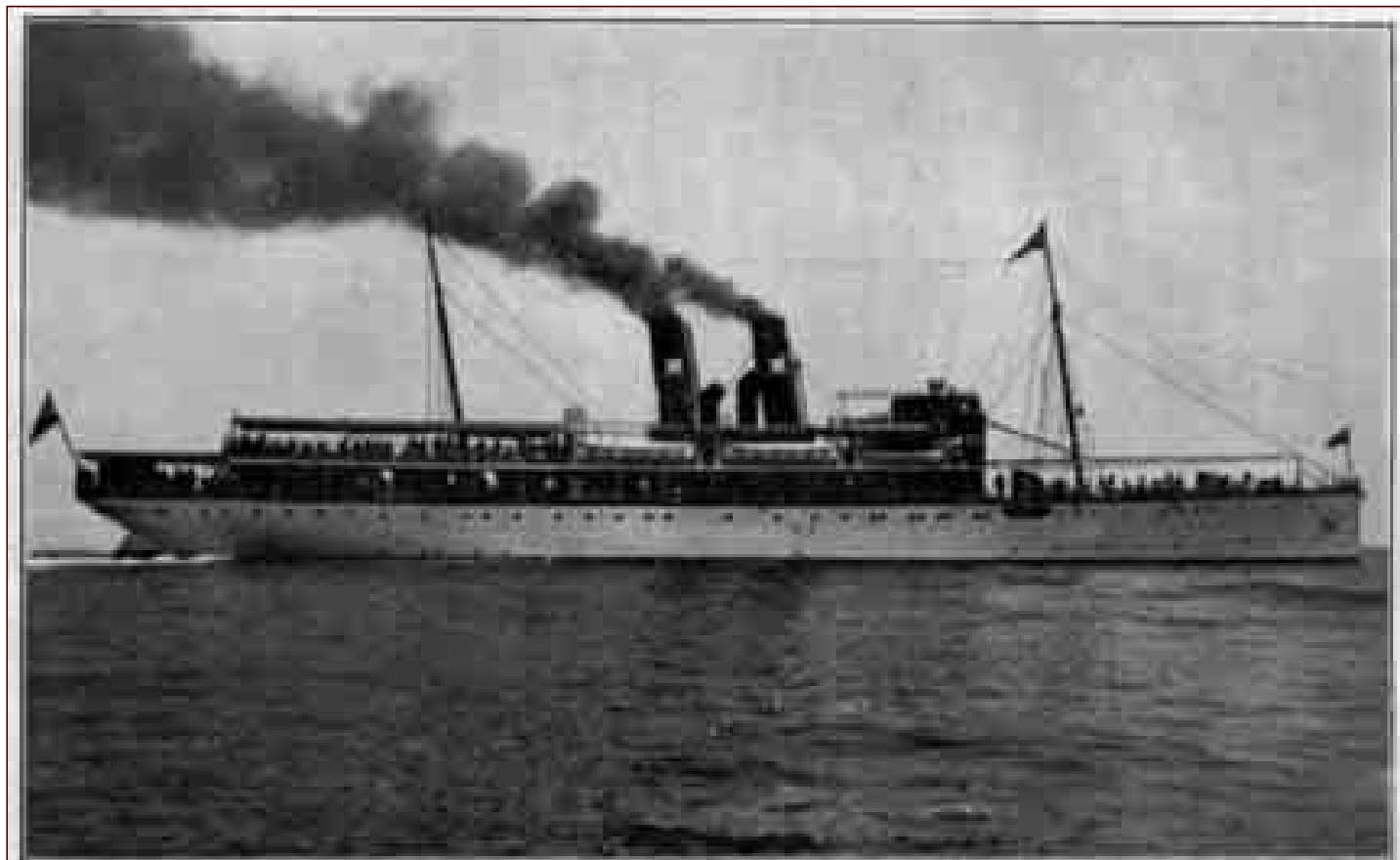
ku úder italské přidi. To vše je dílem několika vteřin. Ocelové čelo Francesca Morosiniho nemilosrdně se zarývá do boku naší lodi, o polovici menší. Konstrukce lodního trupu je zpřerážena, železná žebra zohýbána jako pruty, silné stěny boků protrhány jako pavučiny. Až na druhý konec salonu, při pravé straně parníku, je vyvržena celá změť trosk dřevěných i kovových. A otvorem v boku u paluby, skoro osmnáct metrů širokým, proudem se valí voda do spodních částí lodi. Dva záchranné čluny jsou rozbity jako skořápky ořechů. Jen tři metry doprava, byla by zasažena strojovna a výbuch kotlů byl by pohřbil celou loď i s cestujícími. Z nich nikdo netušil, jak blízko je hrobu, do něhož klesá s roztříštěnou hlavou a zlomenou páteří naše krajanka, oběť lásky sokolské myšlenky. Její mrtvé tělo vymršťeno na okraj italské lodi. Nit mladého života pře-

rvána. Teprve teď uvědomují si cestující hrůzu tohoto a nejbližších okamžiků. Kabinny jsou demolovány. Zde ve smrtelném zápase trhají sebou těla ubitých. Nehybně leží i těla omráčených a v křečovitých záchvatech klesá bezládně několik žen při pohledu na krev řinoucí se proudem z ran četných nebožáků, které přímo zasáhla před italské motorky, urvané železo či trám. Nářek a sténání mísí se do strohých rozkazů kapitánových: důstojníci i mužstvo jsou již na svých místech!

Kapitán Prodan s velitelského můstku naráz vystihl situaci: je nutno dostati se co nejrychleji s místa srážky. U Galešnjaku nelze přistáti, nikdo by se na skaliska nedostal. Dává proto rozkaz k průjezdu mezi ním a maličkým ostrůvkem Bisagou, aby loď dostal na mělčinu, blízko pevniny. Nárazem však bylo poškozeno i kormidlo. Nefungu-

»KARADJORDJE« NA MĚLČINĚ PO SRÁŽCE, S PRORÁZENÝM BOKEM.

JIHOSLOVANSKÝ PARNÍK »KARADJORDJE« PŘED SRÁŽKOU.

je! Podle rozkazů kapitánových střídavě pracuje jeden a hned zase druhý šroub a těžce poškozená loď jistě manévruje a pomalu se blíží k mělčině. Lodní kýl plazí se po měkkém dnu a rozrývá je. Strojník stojí ve vodě skoro po prsa a odhaduje, že ve třech minutách studená voda dostoupí ke kotlům, ochladí je a zkáza parníku bude neodvratná. Zničí jej výbuch, který rozmetá vše.

Tři minuty!

Kapitán o tom ví. V této chvíli plné hrůz najednou se parník prudce naklání na pravý bok. Najel na mělčinu se skalnatým dnem, na něž dosedá aspoň před. Bezprostřední nebezpečí minulo a kapitán káže vypustit páru z kotlů. Pronikavý sykot rozráží vlahý vzduch této hrozné noci.

Když Karadjordje najel na mělčinu, mnozí byli přesvědčeni, že loď klesá do hlubin. V rozčilení a zmatku chtěli se spasit skokem do moře. Chladná voda a strach zbavily je sil a počali tonout. V okamžiku

jsou spuštěny čluny a nerozváživci záchraně.

Francesco Morsini, sám porouchán na přídi, zatím objel Bisagu a další ostrůvky kolem roztroušené a přiblížil se asi na čtyřista metrů k místu, kde na mělčině bezmocně leží Karadjordje. Jeho reflektory vrhají proudy světla na plochu hladiny mezi oběma loďmi a vydatně přispívají k tomu, že záchranné práce na parníku mohou se dělati aspoň v jejich reflexu. Hořejší paluba jest příliš zatížena. Musí se vyklidit, aby těžiště lodi se snížilo a tato nepokládala se ještě více na bok. Zatím již ze všech stran se blíží rybářské bárky a také Italové vysílají své záchranné čluny. Při nástupu do nich zmatek, skoro již zažehnaný, vypukl zase celou svojí silou. Jen tak tak nedochází k boji o život v době, kdy záchrana pro každého je již na dosah ruky. Hněli se kdo kupředu a ti, kdož hledají své známé a raněné, jsou okřikováni. Každý se o nich domnívá, že se tlačí do člunů. Na vysvětlování není

kdy. Ostatně nikdo ničemu nevěří. S největší vytrvalostí a bezohledně, odstrkující vystrašené ženy, tlačí se a vzbuzují odpor ostatních, kdož ochrannými pásy, dvěma i více, opatřili sebe a svá zavazadla. Hodinu trvá již přeloďování, většina trosečníků je na krásné italské motorové lodi, která je příčinou hrůz právě prožitých. Těžce nemocní a ranění jsou uloženi na lůžka v kabinách, avšak také ostatní nádherné místnosti jsou většinou upraveny v provisorní nemocnice. Tu na slamníku tři dospělí muži drží krví zbroceného nešťastníka, jenž zoufale si rve šat s těla a s hlavy vlasy, v extasi chrčivě ječí nesrozumitelná slova a snaží se prchnout před příšerou Smrti, která po něm vztahuje smělé ruce. Vteřiny jeho života jsou sečteny. Netrpí však, zešílel... Ženy ztratily téměř všechnu schopnost ovládati se. Jedny propadly zoufalé resignaci, hysterické záchvaty jiných dávají příležitost k častým zákrokům. Skoku jedné do moře nebylo lze však zabránit. Ostatní ra-

ZADAR: PROZATÍMNÍ HROB OBĚTÍ KATASTROFY. (Nalevo hrob L. Novotné o Všech svatých 1930.)

nění vysílení podřimovali. Ze mdlob křísili jsme je číškami cognacu. Ochotně nám jej poskytli na Morosinim. Kuřáci vytrvale otupovali a uklidňovali nervy nikotinem.

Když pak nastal úsvit a zhlédnuli jsme z dálky strašlivou trhlinu, kterou vnikal příval vody do téměř rozpoltěného Karadjordje, tehdy uvědomili jsme si jasně, jak blízcí jsme byli okamžiku, kdy mohl naplněn být náš Osud. Kdyby však nebezpečí výbuchu kotlů ve strojovně nebylo zůstalo utajeno snad devíti desetinám cestujících, byla by velká část propadla panice a katastrofa tato skončila mnohem tragičtěji. Mrtvých nebylo by pouze šest!

Za svítání nastoupili jsme cestu do Zadaru, kapitán Francesca Morsiniho odmítl vylodit nás v nedalekém jihoslovanském Biogradě na Moři, poukazuje na vážné poškození přídi své lodi.

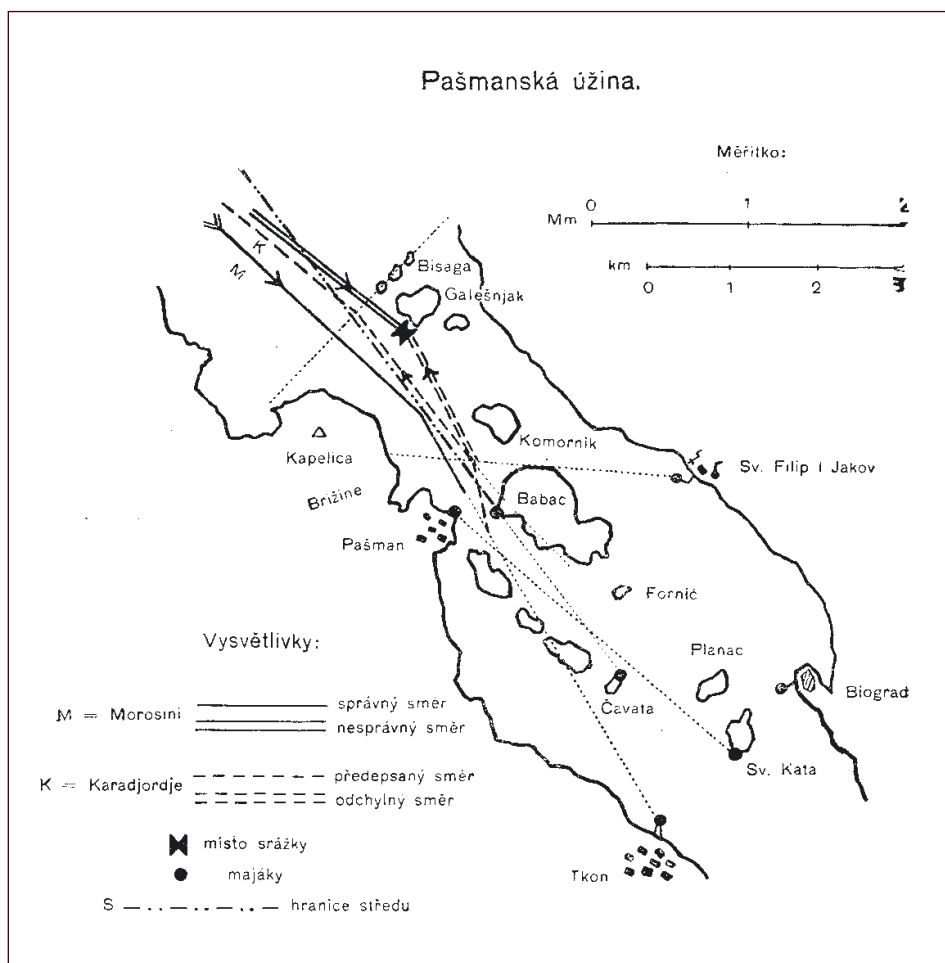
Jihoslovanské pobřeží s velkým množstvím ostrovů, skal a ostrůvků – asi 1500 na 500

kilometrů vzdušné linie – je pro plavbu zvláště nebezpečné a za jednu z nejnebezpečnějších partií platí právě místo osudné srážky v noci z 5. na 6. července 1930 – Pašmanský průliv.

Proto před válkou byli na lodích, plujících podél Dalmacie, zkušení lodivodové, kteří stále konali tytéž plavby, pročež dokonale znali dotčenou část moře. Po válce umístili si je na své lodi také Italové, avšak v roce 1926 byli všichni propuštěni. V době srážky Morosini lodivoda neměl a na třetím můstku byl třetí důstojník, sotva triadvacetiletý, který se teprve před nedávnem začal plaviti v jihoslovanských vodách. Naproti tomu Karadjordje řídil zkušený důstojník Jadranské Plovidby. Pro věc samu je zajisté i tento fakt velmi významný.

Pro plavbu Pašmanským průlivem platí „Normy pro plavbu kanálem Pašman“, které byly po druhé vydány v Itálii v roce 1928 v Janově Hydrografickým ústavem královského italského námořnictva.

Především se zdůrazňuje, že parníky tudý projíždějící jsou povinny plouti zmírněnou rychlostí. Pak uveden je popis hloubky moře: V úžině Pašman mezi stejnojmennou obcí a západním výběžkem ostrova Babac je hloubka 7,6–8,2 m, avšak průjezd je tak úzký, že nelze doporučit tady plavbu lodím s ponorem větším než 6,5 m. Druhý podmořský práh hloubky 7,4–8,8 m zdvihá se mezi ostrovem Čavatou a Ferníčem, třetí o hloubce 8–9 m táhne se od ostrůvku Planac směrem k pobřeží ostrova Pašman. Na to následují předpisy, které se týkají způsobu a směru plavby: Přijíždějící směrem severozápadním (směr Morosiniho), musíme kormidlovati tak, abychom minuli maják Sukošan ve vzdálenosti jedné mořské míle. Když se nacházíš bokem lodi u tohoto majáku, naříd loď o 2° nalevo od majáku Babac, mineš-li pak bokem ostrůvek Bisagu, uvidíš před sebou všechny majáky Pašmanského kanálu, vyjma onen Sv. Katy. Připluvše od jihovýchodu (jízda Karadjordje)

směrem po spojnici ostrůvků Artime s Čavatou, mineme Sv. Katu asi 300 m na západ; týmž směrem plujeme pak dále, až se objeví Biograd, v noci jeho maják, ve dne věž mezi ostrůvky Sv. Kata a Planac (viz náčrt). Vydanými předpisy dlužno se řídit přesně, nikdo nesmí plouti, jak se mu zlíbí. Jestliže to tak činí, musí být uznán vinným, jak se stalo na př. v případě srážky parníků ve Rjece v přístavu roku 1896, kdy proces vyhrála poškozená loď jedině proto, že bylo prokázáno, že byla ve vodách pro ni určených dle střední hranice, v nichž na ni narazila loď, která tu plouti neměla. Poněvadž i Morosini plul ve vodách vyhrazených lodím jedoucím od jihovýchodu a naprosto ignoroval předpisy, dlužno juristicky nezbytně dospět k tomu, že na srážce má vinu jedině tato italská loď.

Rozsudek italského soudu, jímž dává se veliteli Morosiniho vysvědčení úplně korektního postupu, a tedy naprostého práva, že se jeho loď vklínila do boku jihoslovan-

ské lodi, vyvolal úžas a donutil nás, abychom se nad tím hluboce zamysleli a byli velmi opatrní. Když se k tomu ještě využívá k vymýšlení jakýchsi „hrdinů moře“ a k nacionálním manifestacím, když se nad místem, kde se katastrofa udála, místo pietního mlčení vyhrávají fašistické nacionální pochody a vykládá se, jako by srážka Morosiniho s Karadjordjem byla jakýmsi symbolem italského vítězství a italské moci, pak se zdá, že míra jest již dovršena, pak vzkypí i sebeklidnější krev. Fašismus jako činnost, systém i způsob stále více připomíná své patologické vlastnosti, ze kterých jest i zrozen. Dokonce počíná ohrožovati majetkovou i právní jistotu života na moři – stává se nebezpečným – ale i pro člověčenstvo a jeho kulturní hodnoty. Proti němu nutno postaviti do boje organisované duchovní i fysické síly všelidské.

Připravil
Michal Šanda

V úžině Pašman mezi stejnojmennou obcí a západním výběžkem ostrova Babac je hloubka 7,6–8,2 m, avšak průjezd je tak úzký, že nelze doporučiti tady plavbu lodím s ponorem větším než 6,5 m. Druhý podmořský práh hloubky 7,4–8,8 m zdvihá se mezi ostrovem Čavatou a Forničem, třetí o hloubce 8–9 m táhne se od ostrůvku Planac směrem k pobřeží ostrova Pašman. Na to následují předpisy, které se týkají způsobu a směru plavby...

D ořešení neo

mluvených
hodin
z minu

lého
školn
ího
roku

Smutná zpráva z Prahy 6

Foto Michal Šanda

Zavolal nám to Jan Nejedlý, millec všech pater české literární periferie. „Mišánek se stěhuje! Michal Salvet, kterého nějaký nerozumný autor označil za „fekálního humoristu“, opouští Prahu. Armádní generál přes pumpičku a admirál fotografií mladých rumunských gymnastek jde prohledávat zákruty života na venkov.

Kromě Tvaru, jenž byl svého času k jeho tvorbě velmi vstřícný, přes lání mnohých, a antologie Jít pevně za svým imbecilem (Clinamen, 2003) jeho texty žádná média nezaznamenala. Není to škoda, protože se většinou sděluje a zaznamenává to nepodstatné a plytké. Hluboce spirituální úvahy o nejdůležitějších člověčích věcech zůstávají skryté před zraky davu. Jen hledači vědí. A hledači, ti většinou nepracují na katedrách, v ústavech. Tam by dávno posli na nedostatek čerstvého vzduchu, přestože ka-

tedry i ústavy jsou jistě kvalitně větrané. Takže konec jedné etapy Velikého Pražského Pumpování. Byli jsme při tom a budeme s tebou. Jak by jistě zapěli Pink Floyd, kdyby by-

li z české kotliny: Zapumpuj, ty bláznivý démante!

Jakub Šofar

F
asová
ní
sešit
ů

NÁRODNÍ KNIHOVNA
1000367298

Štefan Švec
**Čtení pro
nečtenáře**

Často se zapomíná, že v září usedají do lavic nejenom školáci ve školách, ale také předškoláci ve školkách.

Úplně stejně se na malé děti, které ještě neumějí číst, zapomíná i u tvůrců periodik – děti ve věku nejzvidavějším tak často nemají co dát před oči a kde se naučit pravidelné konzumaci tisku. Co to dělá s tiskovým průmyslem a jeho šancemi do budoucna, vidíme všude kolem sebe. Několik málo výjimek, tedy časopisů, které vznikly pro předškoláky, vám chronologicky představíme ve slovníkových heslech. Jde o čtyři nejvýznamnější časopisy pro předčtenáře v dějinách českých médií. Za jejich předchůdce lze považovat Matici dítek (1885–1895), první časopis určený výhradně mladším dětem – začínajícím čtenářům mezi šesti a devíti lety. Jejich nástupci je několik periodik určených předčtenářům dnes.

1. Za 10 h, na venkově 12 h.

MALÉ NOVINY

PRO DĚTI

NEJNIŽŠÍCH TŘID ŠKOLY OBECNÉ.

S MNOHA OBRÁZKY.

ROČNÍK XVI.

PŘEDPLATNÉ NA CELÝ ROČNÍK O 10 ČÍSLECH
1 K, POŠTOU 1 K 20 h.

VYDÁVÁ: Dr. FRANT. BAČKOVSKÝ, KNIHKUPECTVÍ
V PRAZE, ŽITNÁ UL. 55, N.

MA-LÉ NO-VI-NY PRO DĚ-TI, KTERÉ NEDÁVNO NAUČILY SE ČÍSTI (MALÉ NOVINY PRO DĚTI, KTERÉ NEDÁVNO NAUČILY SE ČÍSTI; DĚTSKÉ NOVINY PRO ŽACTVO NEJNIŽŠÍCH TŘÍD ŠKOLY OBECNÉ; MALÉ NOVINY PRO DĚTI NEJNIŽŠÍCH TŘÍD ŠKOLY OBECNÉ)

Podtitul:

S mnoha obrázky

Roky vydávání:

1890–1906

1907–1910 pod názvem Dětské noviny pro žactvo nejnižších tříd
školy obecné

1914 pod názvem Malé noviny pro děti nejnižších tříd školy obecné

Periodicita:

Měsíčník

Vydavatel:

Antonín Jandl, Praha (1. ročník)

František Bačkovský, Praha (od 2. ročníku)

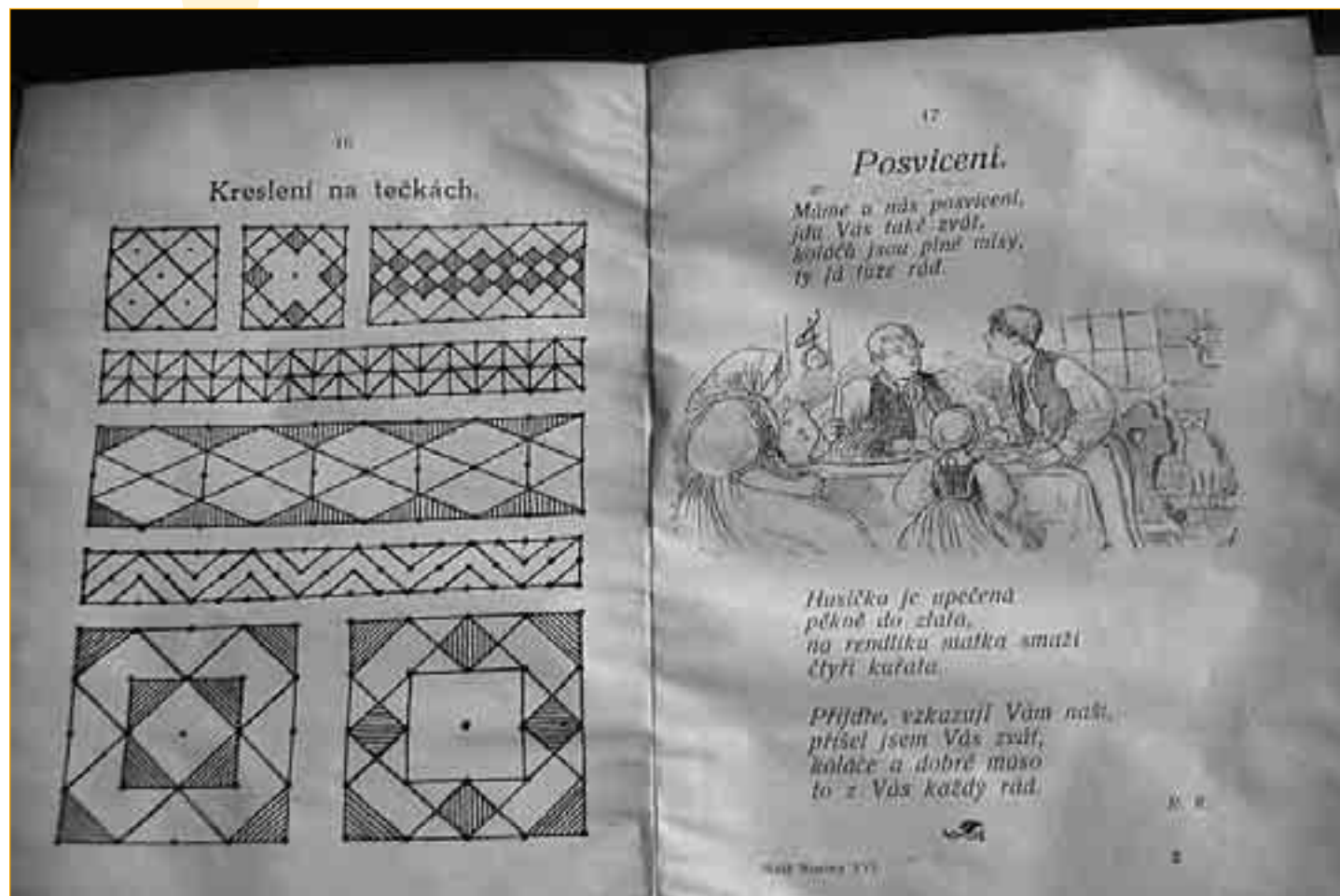
Šéfredaktor či hlavní redaktor:

Antonín Jandl, František V. Krch a František Hrnčíř

František Hrnčíř, František V. Krch

Spolupracovníci a přispěvatelé:

V. Baldesariová, Bohumil Bouška, Alois Dostál, B. Fürst, Ludmila
Grossmannová-Brodská, Jindřich Haša, Anna Regina Husová, Fran-

Kozlové u lávky

Kozlavec na lávce

RADOST

Podtitul:

Časopis pro nejmladší členy dorostu Československého červeného kříže (1924–1926)

Časopis pro nejmladší dorost Československého červeného kříže (1926–1938)

Časopis pro nejmladší dorost Společnosti červeného kříže (1938–1939)

Obrázkový časopis pro mládež obecné školy (1939–1942)

Roky vydávání:

1924–1942

Periodicita:

Měsíčník

Vydavatel:

Dorostový výbor Československého červeného kříže

Šéfredaktor či hlavní redaktor:

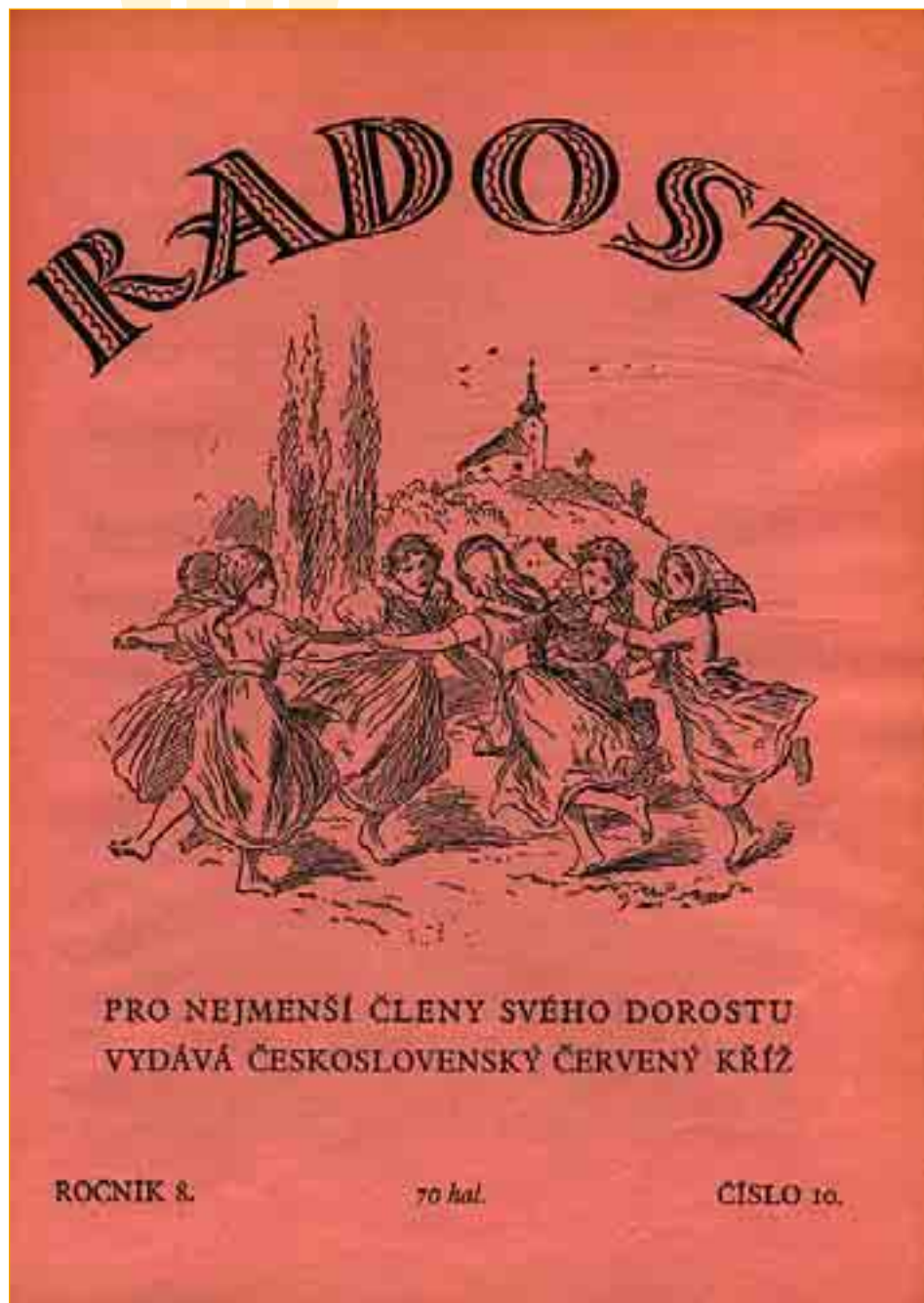
V prvním ročníku P. Molnárová, od druhého ročníku Ferdinand Krch

Spolupracovníci a přispěvatelé:

J. Š. Baar, Vojta Beneš, A. Berkovcová, F. Blocký, L. Bubelová, V. Burian, O. Bystřina, Josef Čapek, Karel Čapek, M. Červínová-Vorlíčková, P. Dehmlová, Karel Driml, Lída Durdíková, M. B. Eliášová, F. W. Foerster, J. Hamšík, Bronislava Herbenová, O. Hlaváč, M. Hovorková, J. F. Hruška, M. Charousová-Gardavská, G. Jaroš-Gamma, Alois Jirásek, J. Lada, A. Kabešová, M. Kalláb, J. Kálal, F. Kárník, K. Konvalinka, K. Korejs, V. Kosmák, František Kovářík, A. Kovaříková, I. Krahulík, Miroslav Krejčí, F. Krch, Josef Křička, A. Machovec, F. Malý, F. M. Marek, K. Mašek, P. Molnárová, Jaroslav Nauman, A. Otčenášek, František Omelka, J. Omelková, F. Paříková, J. Petrus, Štěpán Polášek-Topol, F. S. Procházka, F. Ptáček, A. Racek, Karel Václav Rais, M. Seifert, O. Scheinpflugová, R. Schwarzová, Pavel Skřivan, Vilma Sokolová, Josef Spilka, Pavel Sula, E. Svoboda, A. B. Svojsík, J. Šír, R. Špaček, Ludmila Tesařová, V. Tille, J. E. Topol (Š. Polášek), B. Tožička, J. Vavřík, V. Vavřina, Josef Veselý, Miloš Veselý, P. Viklan, František Volf, Rudolf Jordán Vonka, J. Vrba, V. Vycpálek, Frank Wenig, J. J. Zmaj aj.

Autoři ilustrací a obrazového doprovodu:

Mikoláš Aleš, Cyril Bouda, J. Čermák, J. Čumpelík, P. Dillinger, M. Fischerová-Kvěchová, Vojtěch Hynais, A. Kašpar,

H. Kaulbach, F. Kobliha, Josef Lada, Richard Lauda, Josef Mánes, Q. Mánes, J. Panuška, L. Richter, Artuš Scheiner, V. Stříbrný, J. Špillar, Max Švabinský, J. Úprka, V. Vrbová, P. Wagner

Charakteristika:

Přílohu Lípy pro nejmenší čtenáře vydával Československý červený kříž nejprve pod názvem Naším nejmladším, posléze Radost (1924–1942), nejprve jako osmistránkovou přílohu, od roku 1925 jako samostatný časopis s podtitulem „Časopis pro nejmladší dorost Československého červeného kříže“. Vycházela na menším formátu a jejím obsahem byla velkým písmem tištěná poezie a próza pro nejmenší, klasické pohádky, kašpár-

kovské dialogy, písně s notovými zápisy, řada obrázků, většinou kreseb (časopis často spolupracoval např. s Josefem Ladou) a kvalitních, černobílých obrazových reprodukcí. Součástí obsahu byla i lidová slovesnost (písně, říkadla, přísloví), náměty na loutková představení a tvorba čtenářů, literární i výtvarná. Kvalitu přílohy podtrhuje i spolupráce s Josefem Ladou, který zde otiskoval příběhy svých zvířecích hrdinů, např. kocoura Mikeše. Příloha tiskla i Alšovy obrázky a mělo svou slovenskou část. Spolu se Zlatou bránou byla Radost čtenářsky nejúspěšnějším a nejkvalitnějším časopisem pro mladší děti v první republice, v ročníku 1930/1931 dosáhla na svou dobu mimořádného nákladu 32 000 výtisků.

BROUČEK

Podtitul:

Časopis nejmenších čtenářů

Roky vydávání:

1945–1949

Periodicita:

Měsíčník

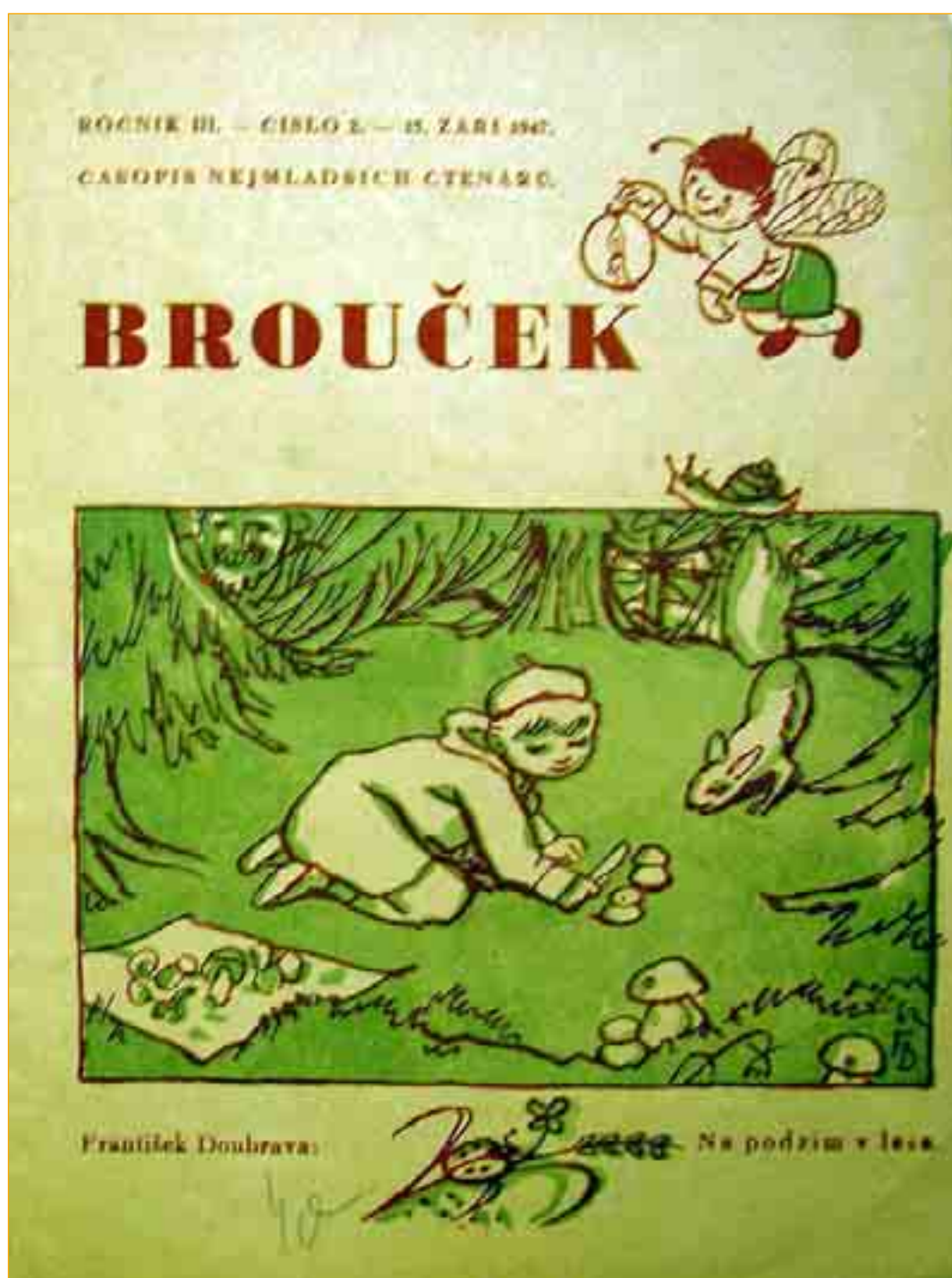
1946–1949 čtrnáctideník

Vydavatel:

Ústřední výbor zaměstnanců škol-
ské a kulturní služby a Výzkumný
pedagogický ústav 1945–1946

Svaz zaměstnanců školství
a osvěty a Výzkumný ústav peda-
gogický J. A. Komenského
(1946–1948)

Komenium (1948–1949)

Šéfredaktor či hlavní redaktor:

Antonín Zhoř

Spolupracovníci a přispěvatelé:

O. Babler, Lubomír Balcar, Oldřich Bárta, Ivan Blatný, Marie Bri-
chová, Václav Čtvrtek, Petr Denk, Antonín Gála, František Halas, J.
Hostáň, Karel Hroch, František Hrubín, A. M. Janová, K. Kapoun,
Dagmar Klanová, V. Koutný, J. Lukeš, Miloš Malý, Oldřich Mikulá-
šek, Ladislav Olbrich, J. Otoupalík, Jaroslav Seifert, Kamila Sojko-
vá, Eduard Štorch, A. Tichý, B. Uher, Miloš Veselý, Antonín Zhoř

Autoři ilustrací a obrazového doprovodu:

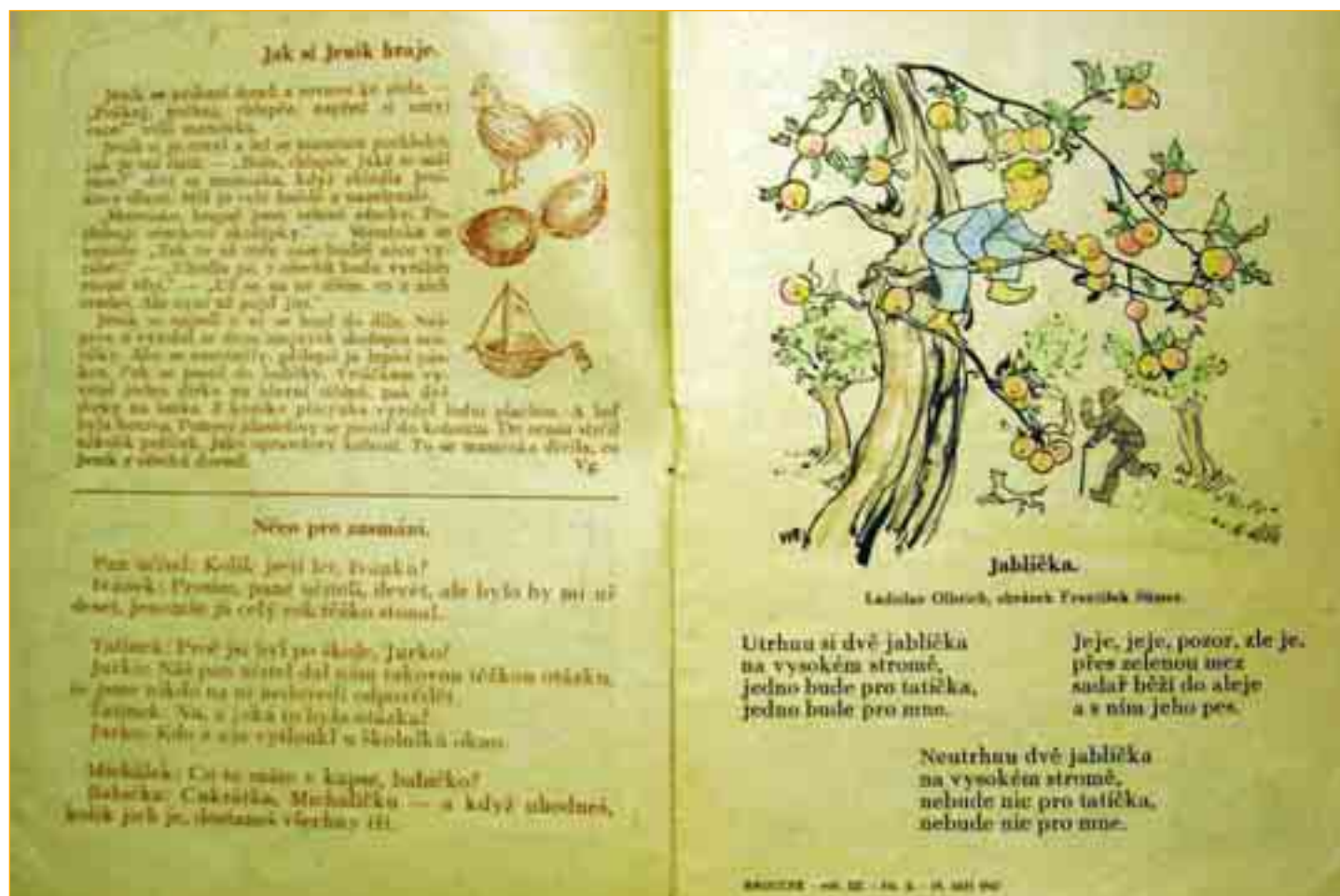
Mikoláš Aleš, J. Bokšaj, Vojtěch Cinybulk, Josef Čapek, František
Doubrava, Jaroslav Dvořáček, M. Ehlerová, Věra Fridrichová, Jap-
py, Karel Jílek, Josef Lada, A. Ladová, R. Landra, J. Lukeš, Miroslav
Netík, Emil Posledník, František Süsner, J. Švéda, A. Zábranský

Charakteristika, citace ze sekundární literatury:

Brněnský Brouček byl určen nejmenším čtenářům a předčtenářům.
Jeho název byl inspirován Karafiátovými Broučky, obrázků brouč-

ka s lucerničkou byl i v záhlaví časopisu. Časo-
pis byl programovým titulem tzv. brněnské lite-
rární skupiny teoretiků literatury pro děti
a mládež (Oldřich Audy, František Tenčík
a spol), tiskl krátkou uměleckou, ale i žertovnou
beletrii (i na pokračování), byl ilustrovaný, jeho
černobílé obrázky byly vhodné k tomu, aby si je
děti obarvovaly samy. Oznámení čtenářům re-
dakce publikovala v rubrice „Broučkova pošta“,
mezi další rubriky patřil např. pravidelný kou-
tek hádanek „Pro bystré hlavy“. Charakteristic-
kou postavičkou v Broučkovi byl vedle titulního
Broučka, oznamujícího zprávy z redakce a oslo-
vujícího čtenáře, skřítek Popletálek s poplete-
ným jazykem a zvláštními přerážkami. Ná-
klad časopisu se pohyboval kolem 50 000 výtis-
ků. Po únoru 1948 časopis zanikl.

Brouček vydával svou vlastní Broučkovu
knihovnu, a to v roce 1948, vyšly v ní dva svaz-
ky.

SLUNÍČKO

Podtitul:

Časopis pro malé a větší
Pro nejmenší

Roky vydávání:

Od 1967 dodnes

Periodicita:

Měsíčník

Vydavatel:

Česká ústřední rada PO SSM v Mladé frontě

Šéfredaktor či hlavní redaktor:

Zdeněk Adla (1967–1969)

Jan Kloboučník (1968–1973)

Eduard Vavruška (1973)

Vladimíra Gebhartová (1973–1986)

Jan Krůta (1986–1989)

Šéfredaktory po roce 1989 neznáme v přesném chronologickém pořadí.

Spolupracovníci a přispěvatelé:

Zdeněk Adla, Jitka Badoučková, Kamil Bednář, Jindřich Balík, Eva Bešťáková, Ivan Binar, Jiří Binek, Pavla Blahotová, I. Borská, Věra Borská, František Branislav, Josef Brukner, Jan Cimický, Josef Cirkel, Rudolf Čechura, Miloň Čepelka, Michal Černík, Jan Červenka, Jana Červenková, Václav Čtvrtek, Hana Doskočilová, Martina Drieverová, Marie Ďuričková, Ladislav Dvorský, Ladislav Dvořák, Lilly Eisenschimlová, Jiří Faltus, Václav Fischer, Miroslav Florian, Karel Franta, Vladimíra Frýbová, Růžena Hamanová, Josef Hanzlík, Jiří Havel, Olga Hejná, Dagmar Hilarová, Jindřich Hilčr, Pavel Honsnejman, Eliška Horelová, Svatopluk Hrnčír, František Hrubín, Jiří

Hůla, Ilja Hurník, Věra Janatová, Josef Jarolímek, Eva Jílková, Blanka Jirásková, Martin Kabát, Jiří Kafka, Jiří Kahoun, Josef Kainar, Jan Kloboučník, Michal Kotmel, Zdeněk Kriebel, Ota Ksandr, Marie Kšajtová, Josef Kutík, Dagmar Lhotová, Milena Lukešová, Jolanta Lysková, Inka Machulková, Vlastimil Maršíček, J. Matoušek, Pavla Merglová, Vladimír Mikolášek, Oldřich Mikulášek, Alois Mikulka, Ilja František Nechvátal, František Nepil, Zuzana Nováková, Jitka Novohradská, Eva Opravilová, Jaroslav Pacovský, Ludmila Pelcová, Eduard Petiška, Jiří Plachetka, Libor Prudký, Heda Průchová, Zuzana Renčová-Nováková, Bohumil Říha, Michal Sedloň, František Schildberger, Jan Skácel, Zdeněk Karel Slabý, Erich Sojka, Kamila Sojková, Ludvík Středa, V. Stuchl, Ondřej Suchý, Vladimír Stuchl, Jiří Václav Svoboda, František Synek, Oldřich Syrovátka, A. Šafránková, Karel Šiktanc, Zuzana Špůrová, Pavel Šrut, Ljuba Štíplová, Ivo Štuka, Petr Šulista, Dana Tesařová, Marie Tichá, Lubomír Tomek, Vojtěch Vacke, Eva Veberová, Jan Vladislav, Karel Vlček, Jan Vodňanský, Alena Vostrá, Hana Vrbová, Markéta Zinnerová, Jiří Žáček, Hana Žantovská

Autoři ilustrací a obrazového doprovodu:

Zdeněk Adla, Miroslav Barták, Eva Bednářová, Adolf Born, Cyril Bouda, Olga Čechová, Karel Franta, Gabriel Filčík, Jiří Fixl, Karel Franta, Olga Franzová, Jiří Hampl, Jiří Hanuš, Stanislav Holý, Miloslav Jágr, Jiří Janeček, Jindřich Kovařík, Bronislav Liberda, Jaroslav Malák, Alois Mikulka, Zdeněk Miller, Ivan Minařík, Eva Natus-Šalamounová, Kornélie Němečková, Miloš Nesvadba, Miloš Noll, Květa Pacovská, Josef Paleček, Radek Pilař, Jiří Trnka, Karel Svolský, Antonín Šplíchal

Charakteristika:

Myšlenka vydávat časopis pro předškolní a mladší školní děti vznikla na konferenci Jiskry a literatura z května 1965, inspirovaná zejména referáty psychologa Zdeňka Heluse a literárního historika Otakara Chaloupky.

Časopis založený na myšlenkách na konferenci pronesených sloužil jako pomůcka pro rodiče předškoláků a pro vyučující v mateřských školách. Byl určen dětem předškolního a mladšího školního věku (3–8 let), předpokládal tedy při zprostředkování většiny obsahu dospělého prostředníka. Sluníčko sloužilo zároveň jako hračka s úkolem probouzet v dětech zájem o vzdělání a učit je výtvarnému i literárnímu vkusu. Od počátku jde o časopis preferující výchovu uměním, estetickým působením.

První číslo časopisu vyšlo v září 1967 na malém čtvercovém formátu. Jeho rozsah se v průběhu let pohyboval mezi 16 a 44 stranami, formát časopisu se pohyboval od 160 x 160 mm po 312 x 244 mm, se zvětšováním formátu časopis experimentuje od roku 1972. V základu je Sluníčko (např. na rozdíl od Mateřídoušky jako časopisu literárního) časopisem především didaktickým. Od poloviny sedmdesátých let, kdy došlo k zásadnější proměně obsahu, byl časopis přesněji rozdělen na část zábavnou a poznávací a částečně zaměřen na získávání všestranných informací, „základní encyklopedie“, kterou má malé dítě získat. „Sluníčko bylo charakterizováno jako ‚esteticko-výchovný a hravý didaktický měsíčník‘, to znamená, že na svých 32 stránkách muselo vlastně obsáhnout, iniciovat a aktivovat různé oblasti rodících se dětských zájmů, činností, mělo děti uvádět i do světa výtvarného a slovesného umění. Při nedostatku knížek-hraček, dětských encyklopedií, knížek s aktivizačními impulsy a návody a s přihlédnutím k osnovám ‚odborné výchovy‘ v mateřských školách (...) muselo obsáhnout vše, včetně toho, že suplovalo chybějící metodické listy pro učitelky mateřských škol.“

Časopis si po celou dobu své existence držel vysokou úroveň a stejně jako s Mateřídouškou s ním spolupracovaly špičky domácí literatury a výtvarného umění pro děti. Do jeho obsahu zasahuje dobová společenská situace explicitně (od zpráv ze sjezdů KSČ po reklamy v jeho dnešní podobě) i implicitně (např. v sedmdesátých

letech se v časopisu často objevoval motiv heroizace fyzické práce a pracujícího člověka).

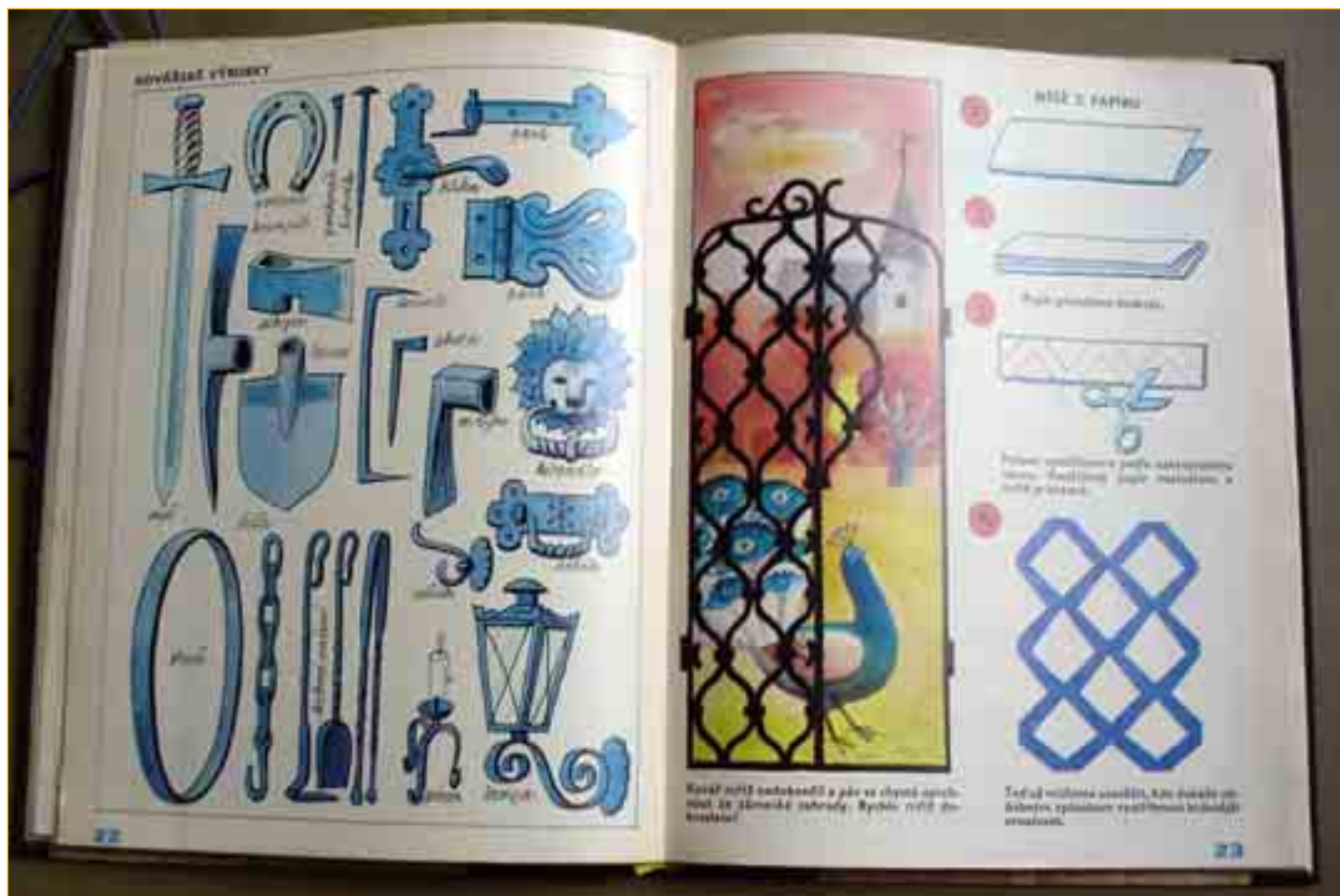
Časopis měl od počátku pestrý, výtvarně zajímavý, obvykle nepravidelně strukturovaný obsah, přizpůsobený věku předpokládaných (před)čtenářů. Jeho základem byla od počátku převaha obrázků nad textem a v textech pohádkové vyprávění a umělecká beletrie, přizpůsobená věku publika. Časopis byl určen k tomu, aby s ním spolu s dětmi pracovali rodiče či vychovatelé. Jeho obsah byl často interaktivní, šlo o omalovánky, vystřihovánky, úkoly pro děti, písničky apod. Součástí byla samozřejmě také poezie a próza určená předškolním dětem, obvykle původní, ale též překladová či domácí klasická. Pravidelnou součástí časopisu byl komiksový seriál pro nejmenší. Nejdéle z těchto seriálů se udržel komiks „Cour a Courek“ Adolfa Borna (1968–1973, 1974–1985). Rubrika pro dospělé nazvaná „Mámo, táto“ obsahovala rady pro výchovu dětí a práci s nimi. Na zadních stranách Sluníčka, určených dospělým, se před rokem 1989 pravidelně objevovaly informace o sjezdech a dalších akcích organizovaných KSČ a Pionýrskou organizací, ale

také o nových knihách vycházejících pro nejmenší děti. Úplně poslední strana byla věnována komiksu.

Jednou z mála pravidelných rubrik ve Sluníčku byla rubrika „Dívej se a povídej...“ vždy o jednom konkrétním tématu (např. „Dívej se a povídej o obyvatelích zeměkoule“, „Dívej se a povídej o zaměstnáních“). „Co mají všechny sledované ročníky společné, je téměř absolutní absence témat vyskytujících se v některých médiích určených dospělým; např. násilí, zločinu, nemoci způsobené stářím nebo dokonce smrti.“ Mezi pravidelné žánry objevující se v časopisu patřila pohádka a bajka.

Časopis měl od počátku vysokou výtvarnou úroveň, založenou především na ilustracích (či například fotografiích loutek), inspirovanou potřebou zaujmout předškolní děti, které ještě neumějí číst. Redakce pořádala výjezdy za čtenáři po republice s názvem „Malované Sluníčko“.

Obecně představuje Sluníčko dodnes jeden z vrcholů časopisecké tvorby pro děti u nás. Nejvyšší dosažený náklad se pohyboval kolem 300 000 výtisků.

F

asová

ní

sešit

u

Hirundo rustica

čili vlaštovka obecná

Нос утащили!..

— „Куда, куда?.. По-
стой нахал!
Зачем ты нос мне
оторвала?
Куда, признайся, ты
понес
Мой чудный из мор-
ковки нос?“

— „Что ты меня ме-
телкой бьешь?..
Ты и без носика хороша..
А я морковку отнесу
Голодным зайчикам
в лесу!..“

Долго не могли решить, — что же купить?
Киса пустилась на хитрости: позвала Любочку играть
в куклы. И сама, будто нечаянно, все сводила разговор
на подарки.

— Вот бы мне новую куклачку!.. Мне так хочется?
Но Люба была довольна своей «Марусенькой» и не
согласна была променять ее «ни на какую самую драго-
ценную куклу в мире»..
Киса запомнила: значит, куклы дарить нельзя!..
И опять сказала:
— Какие у меня чашки облезлые!.. Все цветочки
смылись... Вот бы мне новый сервиз!..
Но Люба продолжала играть и ничего не сказала о
том, что и ей тоже хочется новый сервиз. И Киса опять
запомнила: и сервиз не надо.

Потом Кисины куклы пришли в гости к Любимым,
Уселись на мягкий диван из коробок и доскутков. Пили
чай и беседовали. А Киса уже увидела, чего у Любочки
нет, — мебели кукольной!..
После рассказа Глебику. И решили:
— Купим ей мебель!..

Rusky psaný časopis pro „děti mladšího věku“ Vlaštovka překvapí ty čtenáře, kteří ještě zažili povinný odběr sovětských časopisů ve škole. Je to rusky, ale přitom obrázky jsou úplně „imperialistické“. Datum vydání: 1937. Jakkp se to mohlo líbit jiskrák a pi-onýrům budujícím zemi, kdy včera vůbec nikdy nebylo. Jak eto vozmóžno?

Inu, Vlaštovku vydávali sice Rusové, ale v čínském Charbinu, jenž byl podobně jako Paříž velkým slovanským městem. S právy se tehdy asi moc v redakci nemazali, takže spousta ilustrací připomíná práce od Disneyho a dalších povrchních mazalů špatné strany světa. Ale vždyť je to pro ty děcka, hlavně všechno pro ty děcka.

Tak se pozorně dívejte, jak to tehdy bylo. A vlaštovka vás provázej...

Jakub Šofar

ДЕТСКИЙ ЖУРНАЛ ЛАСТОЧКА

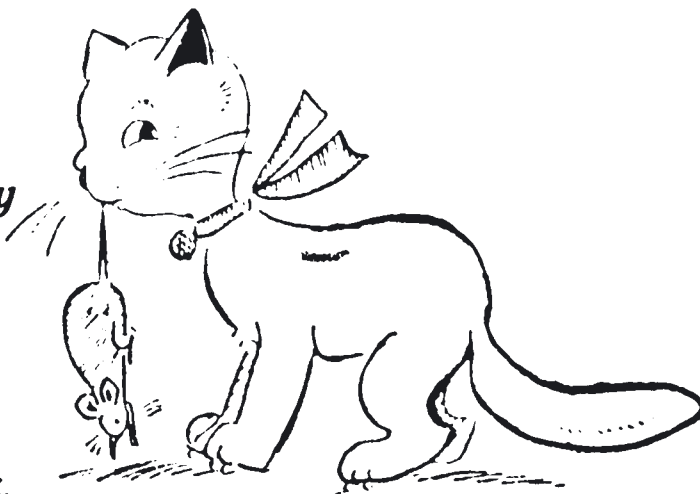
Учебный Комитет Управления Министерства Народного Просвещения Т. В. П., рассмотрев журнал «Ласточка», определил допустить его издание в ученические библиотеки учебных заведений, в школы, народные читальни и библиотеки. 648.28—12—26 г.

Условия подписки: В МАНЬЧЖУ-ТИ-ГО с доставкой, на год—Го-Би 6.40, на 6 м.—3.35, на 3 м.—1.85, на 1 м.—0.65. В КИТАЕ: на год—сер. дол. 8.00, на 6 м.—4.20, на 3 м.—2.30, на 1 м.—0.80. В НИППОН и КОРЕЕ: на год—Иен 7.50, на 6 м.—4.00, на 3 м.—2.20, на 1 м.—0.80. В ЕВРОПЕ: на год—фр. 50.00, на 6 м.—30.00. В АМЕРИКЕ: на год—Ам. дол. 2.50, на 6 м.—1.50.
Адрес: Харбин, Коммерческая ул. д. № 17.

Первая охота.

*Я у норки караулил
Целый час
И поймал сегодня мышку
В первый раз!..
Помогите маму-Кису
Отыскать, —
Я хочу свою добычу
Показать!..*

МУРЗИК.

„Дождливый мальчик“.

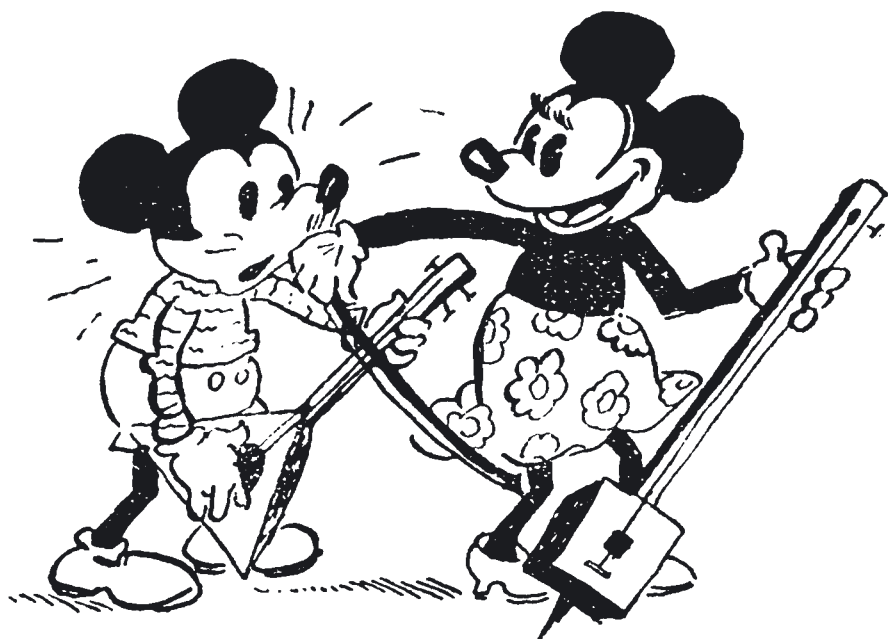
Рассказ.

Хороший мальчик был Гарик, — ласковый, умненький, маму слушался... Одна беда была, — очень уж много он плакал... Из-за каждого пустяка так речкой слезинки и побегут...

И, ведь, не такой уж маленький был: семь лет, гимназист-приготовишка!.. Но, я думаю, ни один самый крошечный, самый капризный младенец так часто не плакал, как Гарик...

Читает им в классе учительница рассказ о мальчике бездомном... Гарик сидит на парте тихо-тихо, слушает очень внимательно, а слезинки уже тут как тут, — так

Вот так концерт!

Это было в самом деле...
Ты об этом не слыхала?
На своей виолончели
Мышка-Минни раз играла..

Минни глазом не моргнула,
Но смычком своим взмахнула
И попала в нос братишке,
Микки-маусу шалунишке.

Рядом с ней стоял Микки
В полосатенькой фуфайке.
С наслаждением великим
Он бренчал на балалайке...

— «Ах, простите, извините!
Я вас, кажется, задела?..
Не сердитесь и поймите, —
В драку лезть я не хотела!..»

— «Отойди! Ты мне
мешает! —
Говорила Минни строго. —
Ты мотив совсем не знаешь...
Отойди же, ради Бога!..»

Перестал на балалайке
Задавать концерты Микка, —
Засучил рукав фуфайки:
— «А, ты вот как?..
Погоди-ка!..»

Ничего не слушал Микки
В полосатенькой фуфайке.
С увлечением великим
Он бренчал на балалайке...

Вкруг своей виолончели
Мышка Минни удираала...
...Это было в самом деле...
Неужели не слыхала?

ЮРКА,

ДРУГ - ЖИЛЕЦ.

Сказочка.

I.

День ото дня становилось холоднее, и старый крот собирался опуститься в свою подземную каморку до будущей весны. В последний раз вышел он подышать чистым воздухом. Было светло; кругом лежал густой белой пеленой первый легкий снежок.

— Брр... холодненько-таки, — проворчал крот, поводя своим рыльцем из стороны в сторону.

В это время кто-то окликнул его:

— Тсс!.. Эй, ты Черный Барин!..

Крот хотел, было, юркнуть в нору, — но прохожий успокоил его:

— Не бойся Черный Барин!.. Это я, дядя Еж!.. Будь здоров!..

— Ну, здравствуй!.. А я думал, — лиса, — ска-

зал крот, — испугался, дядя. Что нового?..

— Что, братец, дело плохо!.. Не успел я за делами разными нору себе устроить, — теперь в пору хоть замерзнуть на снегу!..

Крот был—малый простой, добродушный; он участливо покачал головой и сказал:

— Эхма! Как же это можно — на снегу!.. Скоро такие морозы ударят, что дух захватит!..

— Вот-вот, — сказал дядя Еж, — замерзнешь непременно. А я что попросить тебя хотел, — непустишь

Дядя Еж.

ПОДУМАЙТЕ-КА!..

КАКИЕ УРОКИ?

Прочтите, прочтите скорей эти строки...
Какие у Верочки завтра уроки?..

Шарада.

Мой первый слог узнаешь вмиг.
Он — чёрной птицы резкий крик...
Найти второе — пустяки,
Ищи его на дне реки...

Все вместе на стене найдёшь
В той комнате, где ты живёшь!..

Что это за слова?

ФО КА А КОМ КО
РИК ХОД РОК ТА ВА

Что я такое?

С буквы **Б** на мне всегда взрослые танцуют,
С **В** — построят из земли и за мной воюют,

С буквы **З** я в школе есть, и на переменке
Можешь ты во мне играть или стоять у стенки.

Шарада.

Сост. Оля Авенариус.

Начало очень неприятно получить на уроке; второе покрывает зимнюю реку; а окончание — согласная буква.

Все же вместе — иностранное учебное заведение.

Магический квадрат.

Составила Ия Домрачева.

	1	2	3	4
1	А	А	Г	И
2	И	К	Н	Н
3	О	О	О	О
4	Р	Р	Т	Т

Переставьте буквы в клетках так, чтобы, при чтении слева направо и сверху вниз, получались одинаковые слова. Значение их: 1) развлечение; 2) мужское имя (без мягкого знака на конце); 3) музыкальный знак и 4) сильно кричать.

Визитные карточки.

Кто такие владельцы этих визитных карточек?

Д. О. Залов.

А. А. Тиров.

Х. О. Котин.

Чтобы решить, переставьте в них буквы.

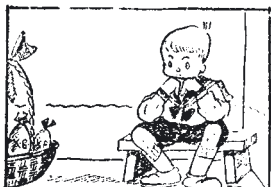

ПАСХАЛЬНЫЕ ВИЗИТЫ ДВУХ ШАЛУНОВ.

Как Юрка с Бобкой привели первый день Пасхи.

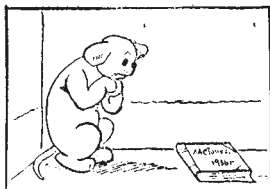
— „Ой, какой тоскливый
праздник! —
Шепчет Юрочка - проказ-
ник: —
Все с визитами идут,
Только Юрку не берут!..
Ну, к кому пойти с визи-
том?..

— „Невесёлый нынче празд-
ник! —
Говорит и Боб-проказник: —
Все с визитами идут,
Только Бобку не берут!..

Дядя Валя стал сердитым,
Потому что я шалил, —
Мышку в стол к нему пу-
стил.

С Люлей я вчера подрался,
А с Серёжей поругался.
С Майкой мяч не поделил,
И Алёше... глаз подбил!..

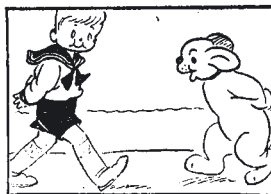

Ну, к кому идти? Вот горе!
Я давно с Барбосом в со-
ре, —
Кость Борбоскину я съел,
А Барбоска есть хотел.

Откусил я хвост котёнку,
Задал страху поросёнку,
Киску Мурку напугал,
С крыши долго не спускал...
Юрка весело решает:
— „Юрку Бобка ожидает!..“

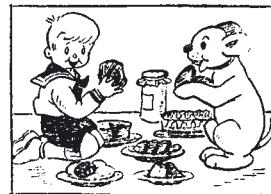
Решила Ниночка поймать их налету. Бегала, маха-
ла сачком... Воробьи отчаянно чирикали, возмущались, —
ругались, наверное. Но в сачке было пусто. А у Кисы
заболела ручка.

— Я после обеда попробую поставить мышеловку!..
Тогда уж, наверное, поймаю!.. Скорей бы!.. До Пасхи

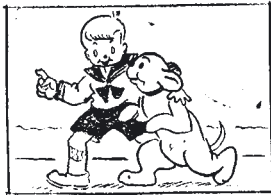

И на ножки Боб встаёт:
— „Да, ведь, Бобку, Юрка
ждёт!..“

Эх, пойдём с визитом сами
В кладовую прямо к маме.

Попадёт нам ремешком,
Да, ведь, это всё — потом!..

На пороге — хлоп! — стол-
кнулись,
Засмеялись, оглянулись.
— «Вот так встреча! Как же
быть?
Что б такое натворить?..

А пока — ура! — ветчинка,
И с печеньями корзинка,
Торт, и пасха, и бисквит,
И — ура, ура! — визит!..
Юрка.

всего несколько дней осталось, — а я даже не знаю,
сколько яичек воробышек может в один день съесть!
Надо торопиться!..

Ниночка торопилась, но... воробышки совсем не
спешили лезть в мышеловку, хотя Ниночка и накроши-
ла в неё белого хлеба: воробей, ведь, не мышь, — на

ЧЕРЕЗЧУР НАШ БОБКА РАСШАЛИЛСЯ!

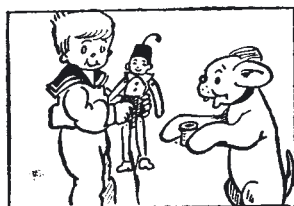

Бобка к Юрке подбегает,
Бобка Юрке объясняет:
— «Видишь, это клоун мой, —
Посмотри, какой смешной!..

Если дернуть за веревку,
Он взмахнет руками ловко...
Если крепче дернешь раз,
Может он пуститься в пляс!..

На, попробуй, Юрик милый,
Можешь дернуть что есть
силы... В кулачке се зажал

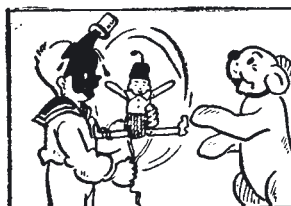
Не стесняйся же, бери.
Фокус-покус посмотри!..
За веревку взялся Юрка:
— «Клоун твой похож на
турка.
Ну, посмотрим, как то он
Протанцует нам чарльстон!..»

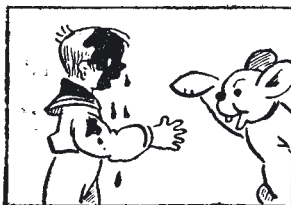
Но готовит Бобик штучку...
Взял чернильницу он в
ручку,
В кулачке се зажал

— Да она не здесь, она правее летела!..
Искали вместе. Долго искали. Лёля только что со-
бравшись было заплакать, как вдруг Игорёк крикнул:
— Нашёл! Ура! Вот, она!..
Вытащил из сугроба гадошу.
— Куда носком лежала? В какую сторону?..
— Кажется, туда!.. Или в эту!.. Я не заметил!..
— Ну, вот... Ну, вот!.. — сердилась Лёля. — Я же
говорила, что нельзя брать с собой мальчишек, — они еще
ничего не понимают, — только портят всё!
— Ничего! Брось еще раз!..
— Второй раз нельзя. Неправильно выйдет!..

Да поближе к Юрке стал...
Юрка дернул за веревку, —
Дрыгнул клоун ножкой
ловко,
По чернильнице — «ба-бах»!..
Юрик только вскрикнул:
— «Ах!»

Бобке глупому — потеха,
Ну, а Юрке не до смеха:
У него плачевный вид, —
Нос чернилами облит!..

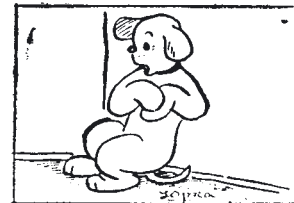

— «Глупый клоун! — Боб
смеется... —
Мыться Юрику придется:

Ведь, потоками чернил
Клоун Юрку окатил!..
Юрка кос-как умылся,
После к Бобке возвратился:

— «Тут не клоуна вина!..
Ну-ка, — где твоя спина?»
Боб визжал и вырывался;
Но мальчишка постарался,

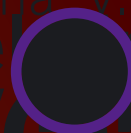
Ровно сорок шлепок дал...
Под концы и сам устал.
А потом проказник Бобка
В уголок забился робко:
— «Не годится фокус мой!..
Ой, как больно!.. Ой-ой-ой!..
Юрка.

F

asová

ní

sešit

o
u

Rachel Epstein: Příběhy z bezprostředního (Ne)Skutečna

(Ne)Skutečna V. Rachel Epstein: Příběhy z bezprostředního

V. Rachel Epstein: Příběhy z bezprostředního (Ne)Skutečna V. Rachel

z bezprostředního (Ne)Skutečna V. Rachel Epstein: Příběhy

(Ne)Skutečna V. Rachel Epstein: Příběhy z bezprostředního (Ne)

z bezprostředního (Ne)Skutečna V. Rachel Epstein: Příběhy z bezprostředního

Příběhy z bezprostředního (Ne)Skutečna V. Rachel Epstein: Příběhy

Rachel Epstein: Příběhy z bezprostředního (Ne)Skutečna V. Rachel

z bezprostředního (Ne)Skutečna V. Rachel Epstein: Příběhy z bezprostředního

Rachel Epstein: Příběhy z bezprostředního (Ne)Skutečna V. Rachel

(Ne)Skutečna V. Rachel Epstein: Příběhy z bezprostředního

The image is an abstract graphic with a dark, textured background. It features a repeating pattern of the text "V. Rachel Epstein: Příběhy z bezprostředního (Ne)Skutečna" in a light, sans-serif font. Overlaid on this background are five large, semi-transparent circles of different colors: a large red circle in the bottom left, a large purple circle in the top center, a large yellow circle in the top right, a large green circle in the bottom right, and a smaller blue circle in the bottom right. The circles have thin white outlines. The text is partially obscured by the circles and the background texture.

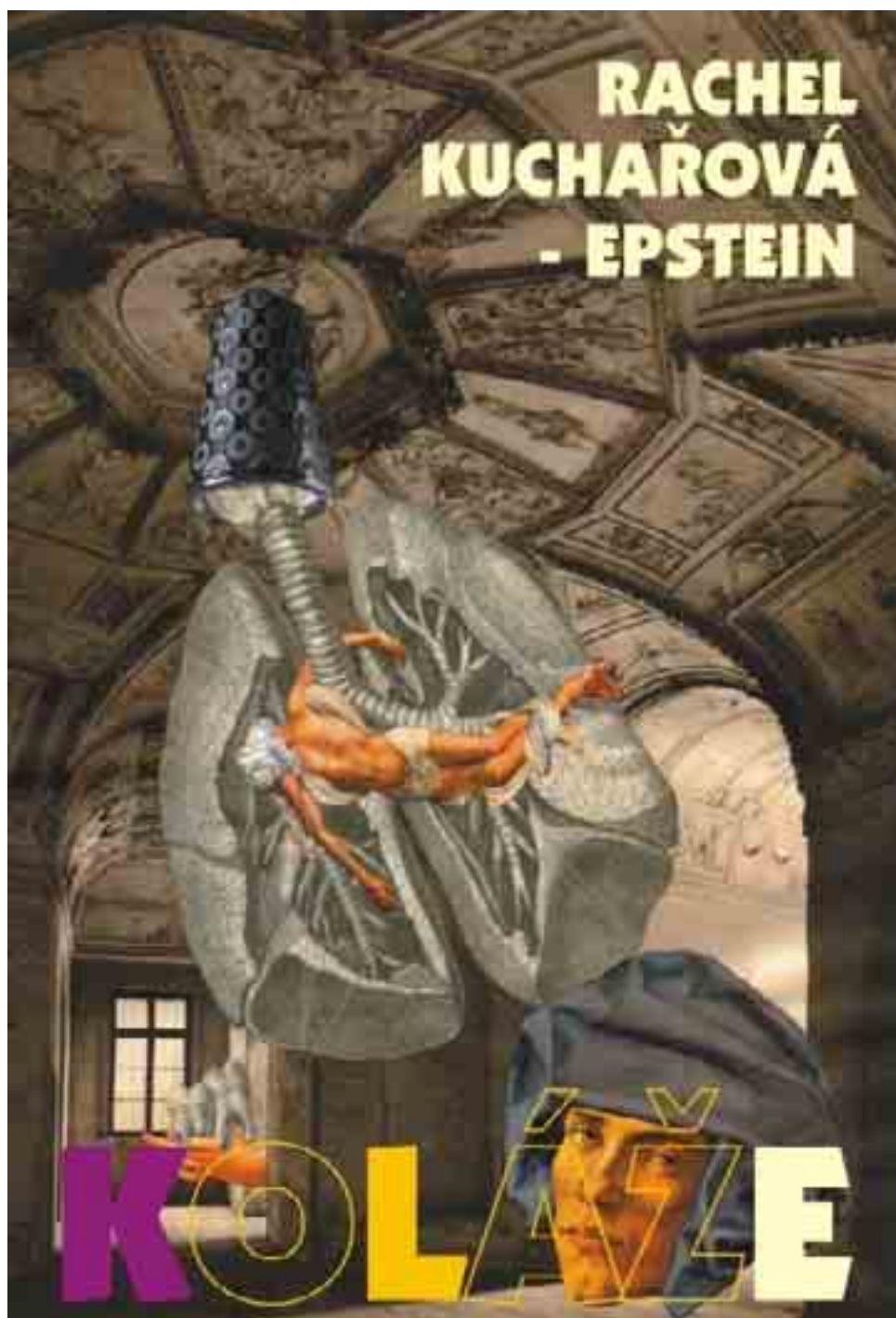

Výstava

**Galerie
KusKovu**

Biskupský dvůr 6
Praha 1

**ZTRÁTA
MOŽNOSTI
DÝCHAT**

16. 9. – 15. 10. 2010
úterý – pátek od 13 do 18 h

V příštím čísle (vychází, možná už, 1. října 2010)

rozhodně nenajdete:

koedukovaný sex

metadon

špenát

Kocába

interkulturní kompetence

plastové hřbety pro vazbu

Helenu Vondráčkovou

dějiny v datech

a

improvizované explozivní nálože

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!